

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Ur innehållet:

LÄRARINNAN SOM PIGA
BLAND PIGOR I U.S.A.
av Vera Frödner

TRE SMÅ FLICKOR I PAVIA
av PRINCESSAN MIRZA
RIZA KHAN ARFA

KRONANS ROCK OCH KRO-
NANS KAKA I EVAS ÖGON

JUBILEUMSARTIKEL
av ELISABETH THORMAN

LAGENS ÖGA
I RAMPLJUSET
Fru Brunius
som advokaten Bolbec

K R Ö N I K A

DE SKÖNA DAGARNA I ARANJUEZ äro nu förbi och man har krupit in i den fladdrande stadsvåningen igen. Bara stockholmarna flytta in få vi vackert väder, bruka de alltid vänliga skärgårdsborna säga om sina sommargäster och i år ser det ut att besannas. Men vi få ändå stråla i kapp med solen vid tanken på de miljoner inte vi visserligen men lantmännen förtjänat på uppehållsvärdet. Det må sedan lämnas därhän om dessa äro högade att lyssna till den goda och kloka bonden Pavos ord när lyckan äntligen gynnat hans teg:

Blanda du till hälften bark i brödet
ty förfrusen står vår grannes åker!

Under tiden växer i skogar och hagar en annan skörd, av lömsk och giftig sort. Den tragiska påföljd åtandet av den champinjonliknande flugsvampen medfört ha föranlett tidningarna att mana till försiktighet. Och det är visserligen gott och väl, men det fins ett ännu säkrare medel att skydda sig mot förgiftning: låt bli och ät svamp! Flugsvampen är farlig men den skulle inte ha blivit det i så hög grad utan den sedan några år grasserande svampflugan som har på sitt samvete om folk börjar skala backarna och stirra efter denna inbillade delikatess, som det inte är värt att bjuda mej på. Jag äter min både läckra och trygga potatis och sätter på min vägg denna visserligen enkla men dock maning:

Tag din svamp i morgonstund
gno och tvätta anletsdragen
så du skiner blank och rund
till förhöjning av behagen.
Svamp är bra från Torres sund
men ej svamp som skådar dagen
uti hage, skog och lund.
Lyd mitt råd och följ den lagen:
stoppa aldrig svamp i mund
du får bara ont i magen!

Apropå vegetation har en trädgårdsmästare utbett sig den i alla avseenden höga äran att få kalla sin senast uppdragna raritet Prins Carls ros — förmodligen utan törnen. Sen blir det en annan påhittig gartners tur att frambringa Prins Bernadottes prästkrage och Prinsessan Ingridis tusensköna. Kanske turen rentav kan komma till vanliga dödliga. Vad sägs om Per Albins svärdsilja, Lubbe Nordströms vallmo och Kalle Kilboms kålhuvud? I konstens värld tyckas i alla händelser et-

ternässlorna frodas att döma av det senaste gurglet där löjtnant Olsson i Svensk-Franskabrodgalleriet ryckt till sig kommandostaven. Att en löjtnant lämnar vaktparaden för att storma konstens tinnar beror inte på någon

En fredskämpe.

En ädel kvinna och en outtröttlig fredskämpe, den världsbekanta Rosika Schwimmer fyller den 11 sept. 50 år. Från bemärkta fredsvänner världen runt överbringas på bemärkelsedagen till henne en adress uttryckande deras förhoppning att hon måtte realisera sin, för hela fredssaken betydelsefulla, önskan att skriva en bok om fredssträvandena under världskriget. Adressen, som följer här nedan, är undertecknad av bl. a. Romain Rolland, Jane Addams och från Sverige av bl. a. Selma Lagerlöf, Hans Larsson, Carl Lindhagen, Anna Wicksell, Anna Lenah Elgström, Elin Wägner, d:r Naima Sahlbom, fru Frida Stéenhoff m. fl.

Till Rosika Schwimmer.

Vi undertecknade vilja på denna Er bemärkelsedag sända Eder en hälsning och en försäkran om vår minnesgoda tacksamhet för det sätt varpå Ni under världskriget strävade att hålla fredstanken levande. Besjälad av opartisk människokärlek vädjade Ni alltifrån krigsutbrottet outtröttligt till ansvarskänslan hos de neutrala folken både i Europa och Amerika för att genom neutral medling åstadkomma en fred utan förödmjukelser eller erövringar. Ni skydde inga offer och Ni har också fått göra många sådana.

Men fastän Eder strävan icke vann seger, ha dessa offer icke varit förgäves. En idés betydelse mätes icke rättvist av blott yttre resultat, Edert arbete och Er personlighet, Er glödande nitälskan och outtröttliga offervilja ha varit en mäktig stimulans för många medarbetare inom fredssaken, nära som fjärran, kända som okända, ja, vi skulle nästan vilja tillägga fiender som vänner. Ty, för att citera ett brev av den 24 juni 1913 från mrs Chapman Catt om Eder: "Ingen positiv karaktär undgår kritik. Men de som förstå saken anse Rosika Schwimmer för en stor ledare och en kraft i vårt gemensamma arbete."

Det är till alla dessas tolkar vi undertecknade göra oss då vi nu på Eder 50-årsdag bringa Eder en hälsning med förhoppning att Ni ej måtte förtrötts i Ert arbete för freden.

Krigsvännerna ha nu så länge haft ordet, generalerna beskrivit det stora krigets yttre historia och diplomaterna dess inre. Det tyckes oss att tiden är inne för fredsvännerna att berätta om sina strävanden till en förnuftig lösning av denna ödesdigra härva, vilken ännu binder oss. Er förgrundsplats inom fredsarbetet under kriget har givit Er ett första-handsmaterial i det närmaste utan like på annat håll.

På denna grund vädja vi till Eder, outtröttliga ar-

(Forts. sid. 931.)

tillfällighet utan är bara ledet i en skickligt och målmedvetet uppgjord plan att i dessa avrustningens tider skaffa landet nya, kraftigt verkande försvarsmedel. Med genialisk blick har löjtnant Olsson utvalt en skara dödsföraktande konstnärer beredda att när det gäller gå emot fienden och sprida fasa i dess led genom framslungandet av sina tavlor. Man beräknar att en kvantitet bestående av 53 kg. Vera Nilsson och lika delar Otte Sköld, Ringqvist och Daddadel i lagom blandning bör räcka för att utrota en hel armékår. Tillverkningen av tavlor pågår med febril fart och så fort en av de utdömda kasärnerna hinner bli ledig skall arbetet ordnas rationellt enligt reglerat dagsprogram med recensionsläsning, instruktion i lydnadsplikt av intendenten Hoppa, kurs i mullvadsarbete m. m.

En vars gamla konstnärshjärta detta skall intressera är frih. Gustaf Cederström som, lika ungdomligt kämpaglad som alltid, drar en lans då och då för sina åsikter. Senast har han vid återkomsten till huvudstaden anmält missnöje med att polisen inte längre bär sin tyska pickelhuva utan har en mössa som vi andra okunniga och fåvitska människor tycka ser rätt snygg ut. Cederström menar att en hjälm är nödvändig om man skall ut och få däng av kommunisterna. Men hur var det redde sig inte vår konstnärsveterans stora idol Karl XII och hans bussar bra mot sin tids ryssar utan plåtskoppor på huvet?

Förresten gruffas det om ett och annat. Tandläkare Lidman som för sina dryga honorars skull kallas Högalidman har fått påskrivet trots att han ju aldrig tagit mer än en krona åt gången av patienterna. Cirkus Strazburger har anklagats för djurplågeri men skaffat sig frikännande intyg bl. a. av intendenten Behm på Skansen som själv har de amplasten vitsord bl. a. av operachefen hur en välskött djursamling bör vara beskaffad. Hr landsfiskalen på platsen anser inte heller att det är något nämnvärt djurplågeri att hålla varelser instängda i utrymmen av en byrålådas storlek. Hr landsfiskalen är en förnöjsam man och bör för framtiden få en garderob till ämbetslokal, det är mer än tillräckligt för den som tycker om att leva inskränkt.

CELESTIN.

Kronprinsparet, prinsarna Gustaf Adolf och Carl Johan samt de kronprinsparet gästande grekiska prinsessorna företogo häromdagen en flygfärd över Skåne och Sundet. Här ses de kungliga flygpasagerarna vid avfärden från flygfältet Bulltofta, Malmö. (Foto: Ohm, Malmö.)

Både kameran
och filmen
bör vara
av märket

KODAK
EASTMAN KODAK COMP.

Alla fotografiska artiklar,
framkallning & kopiering genom
HASSELBLADS FOTOGR. A.-B.
Göteborg - Malmö - Stockholm

“V O R T I D S B O L I G”

EN NORDISK HEMUTSTÄLLNING SOM GJORT SUCCÈS.

Iduns Köpenhamns-korrespondent berättar här om den stora nordiska hemutställningen, som är dagens evenemang i Kongens By, och där vår svenska industri och konstflit intaga en uppmärksam ställning.

SUCCÈS! DET ÄR KORT OCH gott vad den besökande anmärker, när han kommer i Industriföreningens mäktiga hallar vid Vesterbro för att bese den intressanta och lärorika utställningen »Vor Tids Bolig.» Under det att eder korrespondent uppehöll sig på utställningen, fick den oväntat besök av prinsessorna Margareta och Märtha, vilka med största intresse studerade de många vackra interiörerna och montererna. Allt är ordnat på ett smakfullt sätt, och en utmärkt idé är det att låta 40 unga älskvärda damer vara ciceroner för publiken.

Jag anförtrodde mig till fru Brita Drewsens ledareskap. Denna unga svenskfödda dam, nu dansk undersåte, är välkänd från den rörelse, Svensk Husflid, som hon på sin tid ledde. Den har nu övertagits av A.-B. Bo med grosshandlare Kai Dessau som direktör. Idén till Vor Tids Bolig är hans och den konstnärliga sidan av saken har fru Drewsen ordnat.

Det är bäst att säga det strax: Sverige står på denna utställning så högt man gärna kan önska. Medan Danmark som inbjudare samlat 57 utställare, har Sverige 45, Norge och Finland äro också väl representerade om också kvantitativt mindre. Ett kännetecken för Vor Tids Bolig är att ungdomen har gått i spetsen. Unga arkitekters och konstnärers verk präglade allt. För övrigt har man i de olika interiörerna anbringat föremål från alla de deltagande länderna, så att t. ex. de danska möblerna och tygerna

Middagsbord med svenska ingredienser men danskt arrangerat. Damastduk från Värmlands hemslöjd, servis av Kåge, Gustafsberg, bål av Percy, Gävle och glas från Orrefors.

prydas av svenska textilvaror, fajanser och glas. Det är på dessa tre områden, som Sverige gör sin förmästa insats. De vackra

Vad man här lägger märke till är att varje enskild sak präglas inte bara av smak utan att den också är billig. Vor Tids Bolig är salu-utställning, och en dylik interiör kan nog inspirera de unga, som tänka på att sätta bo.

Principen på expositionen är att visa hela lägenheter så som de överallt finnas. Här är t. ex. en vacker liten tvårumslägenhet med ett praktiskt inrättat kombinerat kök och matrum. I närheten upptäcker man en sommarvilla så som man nu har inrättat dem överallt i Danmark.

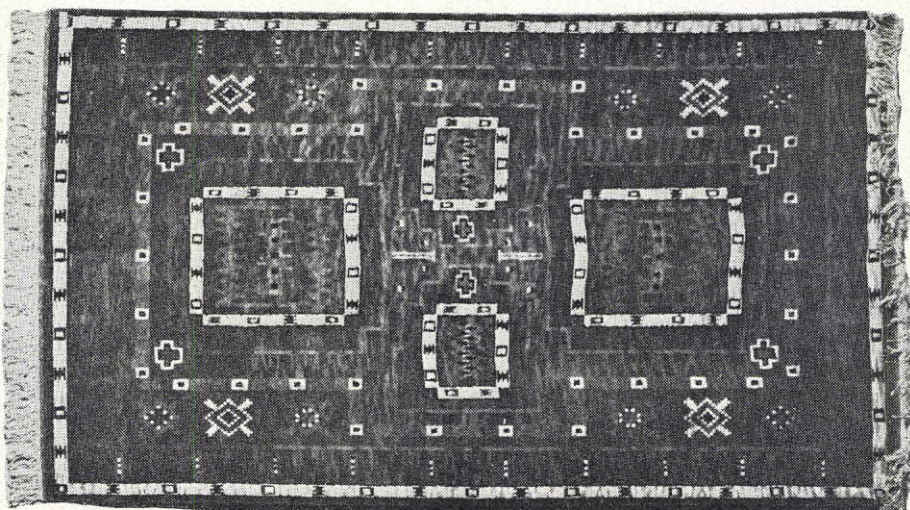
Ett nytt uppslag är att göra hallarna i smålägenheterna större, så att de kunna användas till matrum. Här synes också ett första försök med järnmöbler i sovrummet och i barnkammaren. Men utställningen har också tänkt på de studerande eller självförsörjande, som ha sina små vindskupor. Vi få här se hur trevligt ett sådant litet rum kan inrättas. Och detsamma gäller enrumslägenheten i ett stort komplex, som närmar sig hotellbegreppet. I förbindelse med detta enda rum står både tekök, toalett och till och med dusch. Huvudintrycket av alla dessa interiörer är att även den, som endast har råd till ett eller ett par rum kan bo så vackert och praktiskt, att man rent av kan missunna ägaren.

I de stora gallerierna dominera mattor och gardiner. Även här är Sverige ypperligt representerat. Och vi stanna framför Märtha Måås-Fjetterströms vackra arbeten — hon är »vår stolthet» säger fru Drewsen. Hennes »Italienska huset» är textilutställningens pärla.

Urvalet och insamlandet av samtliga svenska arbeten har föreståtts av intendent Erik Wettergren vid Nationalmuseum.

Till den 25 hålles denna elitutställning öppen. Den har hittills haft ett stort och dagligt stigande besökarantal. Ingen som kommer till Köpenhamn bör gå den förbi.

V. S.

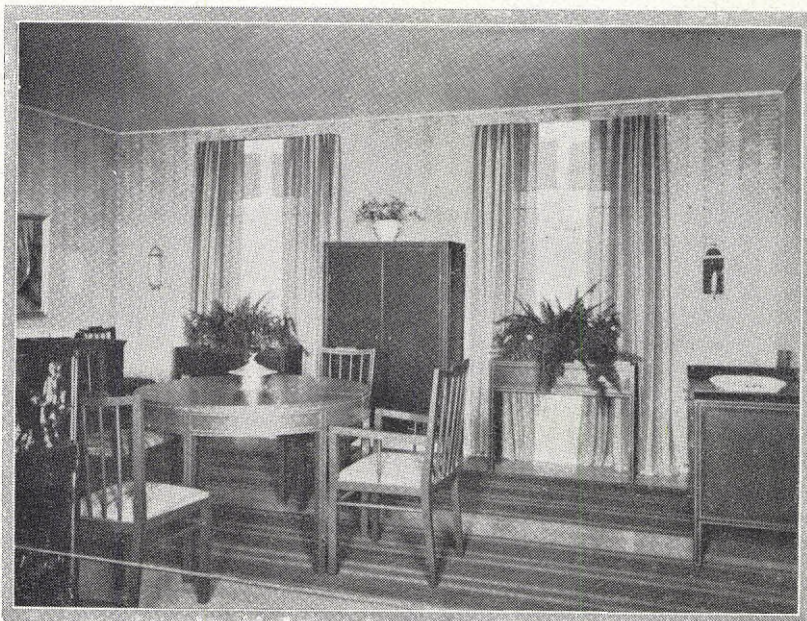

Bonad av Märtha Måås-Fjetterström.

kronorna från Orrefors, komponerade av Edward Hald och Gate, ha blivit föremål för mycken beundran, och de danskar, som besökt det nya Konserthuset, känna genast igen dem. Det visas också vackra vaser, skålar m. m. från samma världsberömda firma.

På tennindustriens område deltaga alla fyra nordiska länderna. Även här är det mycket att beundra. Och en servis med en mäktig vinbål från Gustavsberg visar hur ett festbord kan ta sig ut, när det prydes av så värdefulla saker.

Så komma vi till interiörerna. Vi stanna vid ett förtjusande flickrum med svenska möbler (företrädesvis av arkitekt Malmsten).

Matsal av ark. Thorsen, Danmark.

BARN FÖRSÄKRINGAR

SVEA

STUDIEFÖRSÄKRINGAR

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG, V. HAMNGÅT. 3.

VAD VÅRA FARMÖDRAR LÄSTE

NÄR WERTHERS LIDANDEN OCH GRETCHENS KÄRLEKSSAGA SYSSELSATTE SINNENA

VÅRA FARMÖDRAR OCH GENERATIONEN närmast före deras hade vad vår tid saknar: god tid att läsa. De hade också en hel del märkliga böcker att studera. På bokhandelsdiskarna lågo den tiden nytkomna eller nyöversatta arbeten av Goethe och Schiller och av hela den tyska nyromantiken.

Av denna del av deras läsning ha vi nu för första gången fått en fullständig framställning. Det är genom sjätte avdelningen av Henrik Schücks »Allmän litteraturhistoria», som avhandlar Sturm und Drang, nyhumanismen och nyromantiken.

Här få vi till en början vad som tidigare saknats i vår litteratur, en från framstående litteraturhistoriskt håll gjord överblick över Goethes liv och verk. Detta hundraåriga dröjsmål är betydande för det obestriddiga sakförhållandet, att Goethe, särskilt i jämförelse med Schiller, aldrig egentligen varit i vida kretsar rätt uppskattad i vårt land. I viss mån låter detta sig förklaras därav, att Goethes personlighet först blev närmare känd, då hans brev — framför allt de till fru von Stein — började utgivas. »Vad du upplever är bättre än vad du skriver», sade på sin tid Goethes vänner till honom. En annan förklaring är den, att Goethes livsverk, Faust, först med Viktor Rydbergs översättning fick en originalet värdig tolkning på svenska.

I motsats mot Faust blev det andra av hans betydelsefullaste verk, ungdomsarbetet Werther, däremot mycket tidigt känt av den läsande svenska allmänheten. En svensk översättning utkom redan 1783, boken utkom i flera upplagor och hade 1860 hunnit till sjätte upplagan. Generationer svenskar och svenskor hava sålunda svärmat och lidit med Werther. Dess spridning över hela Europa berodde ej blott på den konstnärligt fulländade formen, utan framför allt på att Goethe i sin bok gav uttryck åt känslor, av vilka hela hans samtida ungdom besjälades. Den var ett uttryck för tidens svärmod, dess Welt-schmerz, dess idealism och sentimentalitet. På gamla dagar yttrade Goethe, att Werther var en skapelse, som han »likt pelikanen närt med blod från sitt eget hjärta», och visst är, att det var Goethes egna känslor, hans kärlek till Charlotte Buff och hans upplevelser i den lilla staden Wezlar, som givit honom stoff till berättelsen. Han skrev första avdelningen av boken på fyra veckor, och redan den form, han gav åt densamma — dagboksanteckningar och brev — gjorde det möjligt för honom att utan omgestaltning återgiva en upplevd verklighet i hela dess omedelbara friskhet. Med Faust sysslade han en människoålder och här skulle han teckna en annan kvinnogestalt, besläktad med och överglänsande Lotte i Werther, det var Gretchen. Även hon hade drag gemensamma med en gestalt ur verkligheten, Fredrike Brion, prästdottern från Sesenheim, som för

»Det var ingen dålig läsning som våra farmödrar ägde», konstaterar major Oswald Kuylenstierna i den intressanta orientering i romantikens litteratur som han här gjort.

en kort tid vann Strassburgstudenten Goethes kärlek och som han med svåra samvetsföbräelser övergav. Men i Margareta i Faust skapade Goethe en av världslitteraturens mest strålande kvinnogestalter. »I denna har han», säger Schück, »på nytt på ett underbart sätt förenat realism och idealism... Hon är näiv och okunnig, men innerst hos henne finnes en dröm om 'det okända landet', och när sagoprinsen till sist uppenbarar sig inför henne, ger hon sig åt honom med en hängivenhet, som har den jungfruliga kyskhetens hela storhet. Gretchen gör aldrig något 'fall' utan förblir städse den tyska diktens strålande Beatrice, som med full rätt i andra delens avslutning kan vid Paradisets port mottaga den älskade.»

Som ovan är nämnt, ställde den samtida svenska allmänheten i regeln Schiller över Goethe. Man bländades av klangen och välljudet i hans språk. Hans medryckande retorik tjänade Tegnér till förebild. Man fann i den en musik och en

Ge parasiten en särklass!

heter Vera v. Kræmers kåseri denna vecka, som handlar om orättvisorna mot duktiga "överklasskvinnor" och återfinnes i medf. bilaga sid. 203.

Sångerskan Madame Charles Cahier, som jämte sin man donerat makarnas slott Helgerum, Småland, till ett sångarnas Höstsol.

klang, »något av fanfar och fest», som man tidigare icke funnit ens hos Corneille och Racine. Gestalter sådana som markis Posa fängslade i sin lyrik den svenska ungdomen liksom den tyska och bidrogo till att här i landet föröka entusiasmen för diktaren. Vad som gjorde att Schiller blev känd i vida kretsar var ock, att hans dramer spelades på tidens teatrar. Man greps av upprorsandan mot samhället i »Die Räuber» och led med de olyckligt älskande i »Kabale und Liebe». Man förbisåg den ytterst onaturliga intrigen, men applåderade kraftscenerna och de patetiska deklamationsnummerna. Även i det senare stycket fanns revolutionära tendenser, en skurkaktig överhet och en ädel ungdom. Här fick man också för första gången på scenen se en sedermera mycket populär typ, en föregångare till Kameliadamen, den ädelsinnade, sentimentala hetären.

Av representanterna för nyromantiken kommo som bekant Fichte, Schelling, Schleiermacher och bröderna Schlegel att få ett stort inflytande på samtidens svenska tänkande och diktning, men till den stora svenska allmänheten nådde direkt varken dessa filosofer och skaldar eller de djupast anlagda av nyromantikens tyska poeter, Novalis och Wackenroder, men i stället den produktive, för nutiden så gott som onjutbare Tieck. Märkligt nog åtnjöt denne ett oerhört litterärt anseende i Sverige, och sattes, som Schück påvisar, av sin beundrare vid Goethes sida, ja till och med över Faustskalden. Till Tiecks beundrare hörde Atterbom och hans krets i Uppsala.

En annan av samtidens tyska författare, för vilken Atterbom med framgång intresserade den svenska allmänheten, var Jean Paul, vars för oss tämligen obegripliga humor i hög grad tilltalade dåtiden. Som den borgerliga idyllens och förnöjsamhetens tolk vann han vänner och beundrare, även i vårt land, och åtminstone en av hans tjocka romaner — Titan — utkom i svensk översättning.

Men i Geijers och Atterboms Uppsala och i Tegnér's Lund, ja här och där i Karl-Johans-tidens Stockholm eller på en och annan av herrgårdarna eller i någon enstaka prästgård ute på landsbygden, läste man på originalspråket Hölderlins »Hyperion», Novalis och Wackenroder, och levde i en fjärran skönhetsvärld, i ett omdiktat, forntida Hellas eller i en idealiserad medeltid. Med alla sina svagheter når dock romantiken — den svenska liksom den tyska — i sina högsta ögonblick upp till höjder, dit nästan ingen annan diktning hunnit.

Till denna tyska romantik stå vi svenskar i en outplånlig tacksamhetskuld. Den har inspirerat Atterbom och Stagnelius och genom dem givit oss mycket av det bästa vår litteratur äger. Det var ingen dålig läsning som våra farmödrar ägde.

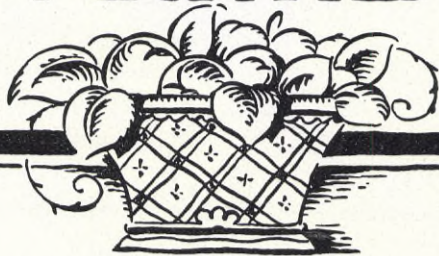
OSWALD KUYLENSTIERNA.

Med sjumilasteg
går Ahlgrens
Skinn- & Läderbalsam
NOBLESS
i teten

JDUN'S JUBILEUMS-ARTIKLAR

OÄNDLIGT LITEN OCH ANSPRÄKSLÖS är nålen, bland alla de redskap, av vilka människohänder veta att betjäna sig, det möjligast minsta och anspråkslösaste. Men vilket oöverskådligt fält för konst-kunnighet och flit öppnade sig icke, då en kvinna en gång fann upp redskapet i fråga och därmed tog de allra första stygnen.

Man omhuldar gärna tanken, att en kvinna här stod i spetsen. Männén må redan i urtiden ha gjort sin insats vad beträffar vävstolen — hur mycket bättre konstruerad är ej enligt samtida avbildningar egypternas tidiga stående vävstol än grekernas mycket senare! — men knappast ligger idén med nålen och dess verksamhet inom annan räckvidd än kvinnans. Vilket f. ö. alldeles icke utesluter, att männén inom broderernas yrke gjort sin högst betydande insats.

Redskapet ifråga — hurudant var det egentligen under urtiderna och ända in till de maskinfabricerade nålarnas tid? Den enkla nål av ben, som först uppfanns, var givetvis tillfyllest för den tidens material. Men hur pass uddig och fin var den nål, på vilken medeltida sömmare trädde tråden av silke och av guld? Till de skönaste broderier världen skådat borde ha behövts de mest fulländade redskap. Men äro inte vi, som till förfogande ha de högst korrekta, maskinfabricerade nålarna av den mest utsökta stålvara, gärna böjda att tro, att våra redskap för sömnaden överträffa gångna tiders? Ha vi kanske orätt i denna vår förmodan?

Som det kvinnligast kvinnliga av alla redskap, därtill som evigt kvinnligt bestående, vill man anse nålen. Som en gärning av starkt och speciellt och alltid förblivande intresse för oss kvinnor den sömnad, enklare eller konstfullare, till vilken den ger upphov. Förhållanden ha visserligen gjort, att nålen under det sista tio-talet av år en smula tycks ha kommit ur bruket, särskilt där det gäller konstso-mnaden. Men vi ha ej rättighet att av detta draga slutsatsen att färdighe:en att sömma för hand är stadd i försvinnande. Har inte, ungefär samtidigt med att broderade textilier få al't mindre att säga i den moderna interiören, klädsömnaden för hand börjat att till sitt fulla värde uppskattas gentemot klädsömnaden för maskin. Och återstår inte, där Europa till mycket stor del nöjer sig med å maskin framställda textilier — må de skandinaviska länderna trofast förbliva att härifrån utgöra ett undantag — den stora världsdelen där borta i väster som avnämare, och en villig och tacksam och

Kvinnan och nålen.

Av

Elisabeth Thorman

Det textila arbetet är kvinnornas uppgift, men hur fylla vi den? frågar Elisabeth Thorman i sin tänkvärda jubileumsartikel.

förtjust sådan, för handsömmade varor av konstnärlig art.

Vi äro alltså förvissade om att kvinnorna alltjämt skola föra sin nål. Det återstår att undersöka hur de utföra denna uppgift. För vad vi hittills i det stora hela sett, äro vi icke benägna att giva dem allt för mycket pris. Men på intet sätt nedslår detta våra förhoppningar.

Textil konst togs i själva verket på berömvärd sätt om hand redan under hela det förra seklets sista fjärdedel; på sin höjd stod denna utövning ännu länge under vårt sekels begynnelse. Många och goda anstalter stodo för utövningen i fråga. Men hur långt räckte deras inflytande? Låt oss ärligt tillstå, att det icke räckte utöver en

viss liten krets. Det stora flertalet, som måste hämta vad de behövde från tapisseri-affärerna, framställde länge horribla saker. Arbetas inte rent av ännu i fjärran landsändar broderier i granna ullgarner på filt eller den högst förfalskade hardanger-sömnaden på grov stramaljväv eller det horriblaste av allt horribelt, landskapen i gobelinstygn på yllestramalj? Då man erfar att dylikt ännu får finnas och »pryda» svenska hem, då man besinnar hur en textil utövning både av enskilda, av en del skolor och icke minst folkhögskolor fortgår, utan att det hela är lagt på någon fast grundval eller hållet inom rätta och nödvändiga gränser, så blir man onekligen en smula betänksam och för inte gärna utan vidare på sin tunga talet om Sveriges höga ställning som textilland. Tacksamt skall i detta sammanhang erkännas hemslöjdarbetets ovärderliga insats också där det gäller nålens arbete. Men inte ens hemslöjdintresset med sin över hela landet lagda, väl-ordnade verksamhet kan nå alla. Och hur mycket finns det ej, trots allt, som direkt motarbetar hemslöjderna?

Kanske är det dock något bättre ställt med sömnad än med vävnad. Av några oblyga utövare är den mest förfalskade vävnadsverksamhet man gärna kan tänka sig skickligt och väl organiserad, och på så sätt synnerligen svår att bekämpa. En förfalskad sömnad är icke på samma sätt satt i system. Mot den går man därför till strids mot frejdigare mod —.

Men vem står till svars för att, trots att tiden är vaknare än någonsin för allt äkta och gott, trots att tidens konsthantverk är så underfullt högtstående, en konstso-mnad, som icke håller måttet, ännu framställes? Icke utövarna, de äro enbart beklagansvärda. Men däremot de, vilka inse bristerna utan att bota dem. Föreligger icke, trots allt, som redan är gjort, uppgiften att lyfta den textila alstringen i dess helhet till en nivå, som är värdig Sveriges gamla anor som textilland och den märkliga tid, i vilken vi leva. En ny och stor och högintressant uppgift tycks alltså ligga väntande. Enade vi kvinnor oss — ty uteslutande på oss beror det här — vilken insats skulle vi ej förmå att göra, hur skulle det ej kunna gå därhän och böra gå därhän, att överallt, där skickliga kvinnofingrar förde nålen, något värdefullt och bestående arbetades fram, en alstring av lika stark och hög art som det av svenska män alstrade konsthantverk, för vilket man just nu på icke så få tungomål prisar oss.

ELISABETH THORMAN.

Teosofledarinnan Annie Besant — här tecknad av konstnärinnan Ingeborg Andreassen-Lindborg — har gästst Stockholm och varit härifrån med flygmaskin, en spänstig prestation av den 80-åriga damen.

CAP
Nötter

Nougatchoklad
av högsta kvalitet. **1 kr. pr. ask.**

DEN KVINNLIGA UNGKARLENS SÖNDAG

ENSAM BEHÖVER INTE VARA ENSAM OM HON HAR SIN EGEN KULA.

»DÄR DET FINNS EN KVINNA, OCH där denna kvinna äger några bohagsting, om än så enkla, där blir det ett hem.» Orden äro sagda av en gammal världsvis man, och de passa så utmärkt som definition av begreppet hem i dess mest vidsträckta betydelse. Ett hem ej enbart omkring en kvinna utan även omkring make och barn, det är ett hem med familj — redan ett inskränkt omfång av begreppet och därför mycket rikare.

Nu kan det skrivas volymer om familjehemmet dess urartning i våra dagar, dess brister i förhållande till andra samhällsliga institutioner och etiska värden — icke minst när det gäller söndagen och dess firande. Men jag vill hålla mig till, vad jag har lust att kalla kvinnohemmen, de tusen och åter tusen små riken, där unga, äldre och gamla kvinnor leva ensamma av sina händer eller tankars arbete eller av bådaderas. Skaran av dessa hembildande kvinnor ökas dag för dag.

Nu har det så ofta i pressen från kvinnohåll klagats över att de ensamma s. k. självförsörjande kvinnornas hem ha så svårt för att uppnå den respekt, som man utan vidare ger familjehemmet. Icke underligt ty hur många kvinnor ha ej tidigare med klagan och bittert sinne börjat reda den ensamma hem. »Nu skulle ju alla se, att man ej längre hade något hopp om make och barn. Så dystert och nedsättande!» Men det håller på att ske en förändring av tänkesättet. Man behöver ej vara mycket lyhörd för att märka detta. Unga kvinnor inom alla yrken slunga inackorderingssystemet över bord så fort möjligt är och skaffa sig ett eget litet bo, tacksamma för ägandets lycka och — med många drömmar om framtidskamraten. Han må sedan komma eller icke komma, kvinnan med det egna lilla hemmet hör numera hemma i samhället och i sin egen självaktning också utan honom. Men det är sant, att det blir »mindre sorg och mindre glädje» i den ogiftas än i den giftas hem.

För var det vanligt, att välvilliga familjemedlemmar beklagade den ensamma i hemmet framförallt för söndagens skull. Vardagarna kunde väl gå an, men söndagen! Hur skulle ej dess timmar med snigelfart glida fram för den ensamma, och tråkigheten med det egna jaget som sällskap göra vilodagen till en prøvdag! Det hände också ibland, att man hörde en hjärtesuck från någon ensams hem, som

Den "självförsörjandes" söndag är här föremål för betraktelse i Iduns augustitävlan, som samlat ett imponerande antal bidrag och som blir avgjord i nästa n:r.

talade lika. Upprepade gånger läste man i Idun och andra veckotidningar en fråga från ett sådant hem om bästa sättet för en ensam kvinna att i det egna hemmet kunna fylla ut söndagseftermiddagen. Detta kunde gälla kvinnor i huvudstaden eller i någon liten landsortsstad. Man ser ej dessa frågor numera. Troligen hålla de ensamma kvinnorna och deras hem på att leva sig in i söndagsfirandet på ett sätt som tillfredsställer dem. Mångas omdömen tyda därpå.

Först något om den yttre ramen för söndagsfirandet i kvinnohemmet. Stök under någon eller några lördagstimmar måste det vara, om det skall kunna bli söndag. Men i den ensamma hem kan detta stök i regel helt avslutas på lördagen, även om det blir sent då. Hos en familj har husmodern arbetet efter sig även på söndagen. Den ensamma stiger upp tidigt eller sent på söndagsmorgonen, bjuder sedan kanske sig själv »kaffe på sängen». Hon njuter sedan av att på söndagsförmiddagen ha tid med sin egen kropps vård, kanske ock med sina kläders, på ett sätt som hon ej har det på vardagen. Kanske arbetar hon en stund i sin lilla täppa, om hon är så lycklig att hon har en sådan. Kanske prövar hon ut ett nytt puddingrecept för kvälens lilla tébjudning. Kanske idkar hon något slags sport eller friluftsliv i annan form.

Allt detta är »nödfallsarbeten, som man ej utan våda kan uppskjuta» enligt vår gamla katekes. »De må även på söndagen förrättas.» Och säkert ger detta utbyte av skrivmaskinen eller pekpinnen med slevan eller vandringsstaven den hälsofond för nerverna och den uppräckning för slöa sinnen, som behöves för att vardagsarbetet skall gå utan gnissel, när det gäller kropps- och själsmaskineriet. Men detta arbetsombyte, som bryter vardagens enahanda, kan också i likhet med den förströelseläsning, som den ensamma i så rikt mått kan njuta av under söndagens timmar ge den avspänning, som bereder sinnet för samling och ro.

För samling och ro! Ja, där äro vi framme vid söndagens egentliga betydelse

för oss människobarn i vår tid såväl som i alla andra tider. Det gäller den dagen såsom religiös makt i vårt liv.

Man talar om kvinnorna såsom mera konservativa än män och nog får man belägg för detta, om man studerar gudstjänstlivet i våra statskyrkor och kapell. De flesta ständiga deltagarna äro kvinnor, som ännu hålla fast vid de gamla formerna för andakt, ro och samling. Men redan nu börjar ett åldersskikt kvinnor att utebli, så att man märker det vid gudstjänsterna. Man ser i våra tempel nu mest mycket unga och dessutom de gamla.

De andra kvinnorna? Äro de likgiltiga, fientliga mot de religiösa värdena? Säkert komma kvinnorna i allmänhet taget, aldrig att bli detta ens för korta tider. Kvinnan är tack vare arten av sitt känsloliv religiös av naturen. Men den självständiga kvinnan med sunt känsloliv och som därtill äger en liten egen vrå, där hon kan vara sig själv, hon börjar i stor utsträckning liksom männen redan länge ha gjort att dra sig tillbaka från de ständiga gudstjänstbesöken. Hon söker ej i första hand ro och samling inför Gud tillsammans med andra, hon söker ensamheten med den Oändlige. Och med bibeln är den ensamma ofta förtrogen.

Det fanns en gång en tid och den är ej så långt avlägsen, då kvinnorna liksom övriga tjänare voro något liknande trälarna. Söndagen var då till för att trälarna skulle nå Gud i frihet från arbetet. Visst behövde den arbetströtta kvinnan ibland både salvia och lavendel för att hålla sig vaken i kyrkan. Men hade hon ej känt någon lyftning där — Gud hade dock liksom andra herrar fått sin tribut och man var lugnt lastdjuret igen under sex dagar.

Kvinnornas ryggar bli aldrig nu så böjda av vardagens arbete som då, våra viljor aldrig så förslappade av arbetet som våra mormödrars en gång blevo. Vi ha tid och förmåga att under arbetsdagen stanna inför en vacker solnedgång eller annat sinneslyftande i vår väg. Med andra ord: stunder av Guds närvaro och egen ringhet ha vi ej blott under söndagsfirandet och i kyrkan utan även under arbetets timmar. Vårt behov av evigheten och av lyftning dit upp har så att säga nått även våra vardagar och givit glans åt många stunder där.

Men söndagen förblir dock »pärlan bland dagar».

ANNA BOMAN.

Kemisk Tvätt

utföres förstklassigt vid

A.-B. NYA BLÅ HAND

Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen, Liljeh. 23.

BUTIKER: Holländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlagatan 7.

Tel. Norr 125 09; Riks Tel. 53 73; Brännkyrkagatan 2. Tel. Sö. 334 39.

Hornsgatan 170. Tel. Sö. 301 35; Anna Wahnjakt, Skolvägen. År 1918

Flossamattor, Gardiner, Möbeltyger

Slitstarka, färgäkta, vackra.

Konstfliten, Gula Höskolan, Göteborg.

TRE SMÅ FLICKOR I PAVIA

MINNEN FRÅN FÖRR OCH HÄNDELSER FRÅN I DAG

FÖR IDUN AV PRINSESSAN MIRZA RIZA KHAN ARFA.

I PAVIA FINNES EN GAMMAL kyrka, så åldrig, att det påstås, att kejsar Karl den Store knäböjde där inför altaret och kröntes. Och denna kyrka kallas för »Den Heliga Petrus i den gyllene himmeln.»

Mången gång har denna kyrka synbarligen blivit restaurerad, men dess höga portal, under vilken Karl den Store gjorde sitt intåg är orörd och vittnar ännu om de gamla mästararnes skicklighet och obändiga fantasi, som ej blygdes att visa fram det som vår tid döljer, åtminstone i kyrkorna. Mänsklighetens alla synder äro där representerade i form av primitiva skulpturer. Stora djävlar med horn, som rida på drakar och på bockar, som resa sig i krumsprång, små illvilliga, onda andar, som sitta grensle över varandra och hota alla, som träda därin med sina tvebundade gafflar, som de lyfta högt. De mäktiga, höga portarna äro alltid stängda. Det är genom en låg, obetydlig sidodörr, man träder in i kyrkan. Den lilla dörren sluter tätt till bakom den, som öppnat den utifrån med möda, och stänger sig liksom locket till en hermetiskt tillsluten ask. En tung, läderskodd gardin avstänger yttermera alla ljud från världen därutanför. Den, som träder in med ögonen fulla ännu av det bländande ljuset där ute, måste till att börja med treva i dunklet här inne, tills han vant sig med mörkret och skuggorna, som tyckas hemvana sedan århundraden under de djupa valven och slagit sig helt till ro i de oregelbundna vinklar och vråar, där luften är unken och dit sällan fötter, vana att trampa över solbelysta vägar hava sin gång.

Den heliga Petrus med de himmelska nycklarna, efter vilken kyrkan är uppkallad, möter en strax bakom högaltaret. Den gyllene himmelen, mot vilken han avtecknar sig är sammanlagd av idel förgylld mosaik. Men det var ej detta, som kom mig att minnas denna kyrka. Det var en hög, mörknad tavla, som hängde över ett litet altare till vänster.

Och denna tavla hade den underbara kraften att föra mig långt bort från Pavia åldriga, smyckade kyrka till min barndoms protestantiska, prydnadslösa tempel.

Minnet är något underbart, något individuellt och oberoende av ens vilja. Man kan göra stora ansträngningar att påminna sig något, att sätta sig in uti och skapa sig en viss stämning. Man söker och forskar i sina tankar och gör svåra kalkyler och beräkningar. Men minnet är och förblir okänsligt och sovande. Och så helt oförberett kan ett tonfall, ett minspel, en doft, ett musikackord, ett ögonpar, som blickar mot en ur en mörknad tavla i en flyktig sekund uppväcka och göra levande framför en något för länge sedan glömt och förgäetat.

Jag såg åter min barndomskyrkas altartavla. Jag återfann henne här. Och minnet förde mig dit bort, tillbaka till det pro-

Prinsessan Mirza Riza Khan Arfa på Rivieran.

Ännu en stämningsfull minnesskildring sänder prinsessan Mirza Riza Khan Arfa Idun från sin resa på italienska Rivieran. Hennes tankar göra poetiska utflykter mot barndomsdagarna i Sverige, men ögat fångar också den humoristiska bilden av tre små flickor i Pavia kyrka.

testantiska tempel, där jag var van för så många år sedan att möta denna tavlas lugna, sköna linjer. Det är, som när man efter många års skilsmässa åter utan förberedelse träffar någon, som man älskat, beundrat och vördat för länge sedan, då man själv var liten, svag och kritiklös.

Igenkännandets första ögonblick — det är som om en stöt gick genom hela ens varelse. Man tappar andan eller håller man den kanske själv tillbaka för att ej förlora en sekunds beskådande. Den första överraskningens styrka har kommit nerverna att vibrera av en känslighet, som först stegras till glädje för att sen, när eftertanken samlat sig till kritik, sänkas till något, som liknar besvikenhet över att föremålet för allt detta ej ändock är ännu bättre, ännu skönare än den är det i verkligheten. Ty minnet hade ju, försvagat av tidens avstånd målat upp allting ännu skönare, ännu härligare, ännu mer imponerande, just såsom fantasien i sin överkliga idealism velat det.

Och när så allt detta är genomgånget, då sjunker denna känslans vågrörelse, och man blir åter inför föremålet för sin barndoms kärlek och beundran samma kritiklösa, barnsliga varelse, som man var förr, då intet var mer tillbedjansvärt än just detta och man ser åter därpå med barnets ögon.

Jag ej endast minnes, jag upplever åter den första confirmationen på knä framför

altaret bland alla dessa svartklädda flickor med ögonen riktade upp mot tavlan i ögonblickets extas. Och vid aftonsången på julkvällen och vid högmässan på påskdagen och vid pingstens högtid alltid hade jag sökt platsen längst framme invid altartavlan för att riktigt kunna se och se och ej förlora en minuts åskådande. Prästens predikningar hade fallit mig ur minnet, men drag för drag återfann jag i denna målning min barndoms beundrade altartavla — jungfru Maria, förebilden för alla mödrar, främst i förgrunden, bredvid henne Maria Magdalena, synderskan, men över allt och alla skåda Kristus förlåtande ögon ned från lidandets kors. Och bortom och runtom allt en mörk, hotande himmel. Det var denna himmel, bådande om kommande olyckor, som alltid gjorde ett djupt intryck på mig. Man måste ju vänta sig därifrån något förskräckligt, outsägligt och oundvikligt, som måste ske, som skulle träffa likt en blix och skjuta ned ur molnen vilket ögonblick som helst.

I min barndoms kyrka, där Guds öga skådade ned från kupolens höjd knäböjde tvenne förgyllda änglar på var sida om altaret, framför tavlan. Jag hade alltid bett dem i en tyst, ordlös bön, att avvända olyckan, som hotade.

Men helt plötsligt är det kyrkovaktarens röst, som återkallar mig till verkligheten.

»Jag ser att signoran stannar länge framför tavlan här. Ja, det är en underbar målning och mycket gammal. Man är ej en gång riktigt säker på vem det är som målat den. Det var en rik engelsman här, som också blev alldeles betagen i tavlan. Var dag kom han och såg på den. Han ville giva en halv million lira för den. Men vår Mussolini har förbjudit att man säljer kyrkornas konstverk.

Detta var alltså originalet till den tavlan, som först av alla konstverk väckt min beundran och kärlek. Och jag ansträngde mig att glömma, vad den var för mig, och försökte att betrakta den såsom en turist betraktar en av dessa tusende tavlor som Italiens kyrkor erbjuda främlingen.

Den var grunlig av fukt och mörk i färgerna, liksom gömd bakom en slöja av ålder. Jag hade sett tavlor bättre utförda, skickligare, briljantare. Men ändock — ingen kunde gå den förbi. Man måste stanna.

Klapp... Klapp... Tre små flickor träda in i kyrkan i Pavia. Det är tre fattiga små flickor i klapprande träskor och fula, nötta kläder. Två hålla varandra i handen. Ty man är ovillkorligen säkrare och har en förnimmelse av styrka, när man håller ihop. Den tredje går ensam. Hon har ingen hand att giva. Ty hon bär på ett litet barn, ännu mindre än hon själv. Hon knogar på sitt lilla vis efter de andra så tätt efter som möjligt.

Och det stora templets tystnad inger dem

(Forts. sid. 929.)

Frukostbröd

300 gr. sammalet vetemjöl
250 " fint
4 teskedar Tomtens Bakpulver
2 " socker
1 1/2 tesked salt
1 1/2 matsked smör
3 3/4 dl. mjölk

BEREDNING: Mjöl, Tomtens Bakpulver, socker och salt blandas. Knåda in smöret i den torra blandningen. Rör i mjölkten hastigt och arbeta massan till en smidig deg. Dela denna i fyra delar och forma varje del till en rund i cm. tjock kaka, som skåras i fyra delar korsvis. Grädda genast i varm ugn.

Fröken Vera Fridner.

DET ÄR SANNERLIGEN ICKE »blott till lyst» man antar tjänarinneskpenad, när man haft en oberoende ställning, alltsedan man varit i stånd att förtjäna sitt bröd.

I mitt fall var motivet dubbelt. Jag hade för att bättra upp en nervklenhet tagit en lång sjöresa och hamnat i Californien. Hade tänkt mig återvända hem genom staterna men avskräcktes tillräckligt genom en värmebölja i Californien och beslöt att göra hemresan över världshaven. Det gällde då att spara, ta ett jobb för att om möjligt göra någon extra förtjänst, när man kunde orka det. Dessutom drev mig ett inneboende socialt intresse. Men — kanske det bara var kvinnlig nyfikenhet. Inifrån och ej ur turistens ytliga synvinkel ville jag se på det privata, såväl som det sociala livet, och detta var drivkraften, när ej en tom börs tvingade till handling.

Min första boplatz i U. S. A. var lustigt nog Hollywood — och ändå är jag ingen filmstjärna — och blev det heller inte! Vistelsen i dollarsland visade sig hastigt oroadande dyrbar, detta till trots att jag gästfritt mottagits hos bekanta.

”Dam kan förtjäna 20 dollar.”

Något måste göras. Absolut intet av hjärnarbete-slag. Det ansåg jag förbjudet, då hjärnkontoret borde vilas. Kroppsarbete av något slag vore ju lämpligt som omväxling. Jag studerade alltså tidningarnas lediga platser, både rörande hushåll och »blandade sorter». Då sticker mig en anons i ögonen. »Dam kan förtjäna 20 doll. om dagen.» Hänvändelse dit och dit. Det kunde ju passa! Stegade alltså till byrån. Det gällde att sälja kuponger till fotografering och sköna förstoringar. Hus till hus — agent! Nej tack! Jag retirerade med förnäm hållning. Men då började man tala — i lockande ordalag! Jag började lyssna. Ormen och Eva! Det var verkligen mycket fördelaktigt för den del av mänskligheten, som älskade se sitt porträtt förstorat och upphängt på en vägg. Mina privata antipatier för dylika prydnader hörde ju icke hit. Jag kunde göra omtalade portion av mänskligheten en tjänst, och samtidigt förtjäna tjugo dollar pr dag, vilket jag väl behövde. Jag skulle nämligen få en dollar för var kupong jag sålde. För reklamens skull såldes kuponger för två

En lärarinna, som tar plats som ensamjungfru — det är en t. o. m. i våra reportagepigga tider icke så alldeles vanlig händelse. Fröken Vera Fridner, första lärarinna vid Skellefteå samskola och nyss hemkommen från en treårs-lång jordenrundresa, har emellertid prövat lotten i Amerika och kommer med början i detta n:r att för Iduns läsarinna berätta om sina erfarenheter i några artiklar. Det är erfarenheter, inhämtade både av pig och tilltaggen äventyrlusta, av socialt intresse och självförsörjande behov hos en kvinna med vaken, kritisk och kunskapsriig blick.

dollar, vilka berättigade till fotografering och två storartade förstoringar. Med tanke på den mänskliga fåfängan borde ju försäljningen gå galant, vilket också försäkrades mig. Ormen hade segrat och Eva fick betala! En dollar och 50 cent måste jag deponera för de provförstoringar, med vilka jag nu gjorde min debut på den amerikanska arbetsmarknaden.

Redan i hissen börjades det. Jag sväljde motviljan och grep verket an med friskt mod. Men det var som om en hand gripit om min strupe, när någon iskallt förklarade, att »canvassing» (provrytteri) var förbjudet i hissar. Ännu en gång vågade jag mig på ett försök den dagen. Det var i spårvagnen. Med en ryslig känsla av beklämning började jag där tala för min vara. Jag talade ingående, förklarande, övertygande. Ingen lät övertala sig, ingen blev ens intresserad. Tvärtom, det var en mur av likgiltighet och oförståelse. Efter den betan var jag i behov av ett par dagars vila. Men min optimism hann återvända. Nu skulle jag gå »hus till hus». Klev in i de närmaste husen i Manganita Ld. i Hollywood, där jag bodde. Det var icke hos filmstjärnor utan helt vanligt folk. (Det finns också vanligt folk i Holywood.) Efter tre bleklagda nej var det slut med mig för den dagen.

Den första dollarn.

Men nu kom »the week-end» och jag beslöt göra Catalina-Island-trippen. »The most wonderful trip in the world» naturligtvis.

Nu skulle provförstoringarna med. Jag skulle slå ett slag. På Catalina Island kunde de väl inte vara lika raffinerade högdjur som i Los Angeles utan borde väl ha kvar den farfaderliga och mormoderliga vördnaden och kärleken till dekorativa porträtt.

Nåväl, efter någon vila började jag, med provförstoringarna under armen, gå från hus till hus. Människorna här voro hövliga, ja till och med vänliga, och mitt prövande yrke gick lättare för sig. Gata upp och gata ner. Hövliga nej! Jag var tacksam, när man sade nej fort, innan jag behövde anstränga mig med långa haranger. Tänk, då hände det i ett hus, att man köpte en kupong. Jag hade förtjänat min första dollar i Amerika! Självförtroendet, som började bli nergånget, rätade på sig, och jag fortsatte med nytt mod.

Men hur jag talade lyckades jag icke mer. På båten tillbaka bland Los Angeles-Pas-

sagerare bemöttes jag åter så avvisande, att jag dyrt lovade mig, att nu fick det vara slut. Det var nog att jag nött på nerver och skosulor i fem dagar för en dollar. Vid framkomsten gick jag till fotografen, förklarade hur dåligt affären gått och att jag ej stod ut längre, lämnade motnumret till den sålda kupongen och en dollar samt provförstoringarna, för vilka jag begärde tillbaka de deponerade i d. 50 cent. Ja, förstoringarna behövde de inte alls, dem kunde jag behålla. Jag frågade efter mannen, som givit mig dem. »Han är inte längre i vår affär.» »Jag har ingen plats för era förstoringar.» »Lämna dem då.» Där gick jag, med 50 cents förlust efter fem dagars arbete, men med en obehaglig erfarenhet rikare. Om den stackars frun i det torftiga hem, där man köpte kupongen också blev bedragen, undrar jag ännu, och än idag har jag samvetsqual över den försålda kupongen. Mitt första försök som »hus till hus-agent» blev också mitt sista.

Ensamjungfru hos mrs Jay.

Jag var nu mogen för hushållsarbete, gick till en platsbyrå och hade efter ett par dagar tjänst som ensamjungfru hos en rik fru, vars man var på en längre affärsresa. Förutskickas bör kanske att min kännedom om matlagning härrörde sig från tio dagars hushållsskola och fyra dagar vid en vegetarisk matlagningskurs förutom en smula praktik i eget hushåll. Annat hushållsarbete inskränkte sig huvudsakligen till vad jag sett i hem i mitt eget land och ett flertal andra europeiska länder men amerikanska vanor hade jag ingen hum om.

Jag gjorde min entré en afton, visades omkring i våningen, som bestod av sju rum och kök och två badrum. Ett hörde till jungfrukammaren, som var stor och präktig.

Provrytteri förbjudet i hissar!

Blodbrist
Fås å alla apotek — Begär originalflaska å kr. 3:50
IDOZAN A
svagt avförande.

overvinnes snabbt med IDOZAN, erkänt bästa järnmedicin. Angriper ej tänderna. Förordas av läkare.
IDOZAN B
ej avförande.

5:~

Ett gediget och billigt praktverk
Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.
Rekv. direkt fr. Iduns Exp., Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:~

P I G O R I A M E R I K A

KANSKA HEM. — SOM PROVRYTTARE OCH ENSAMJUNGFU I HOLLYWOOD.

Madame hade just slutat sitt middagsmål och jag fick således börja med att diska, vilket avlöpte utan kommentar. Därefter var jag fri att packa upp och göra mig hemmastadd i mitt rum.

Mrs Jay, förkortning av Jacobowski, var liten och mörk och gjorde tydligen sitt bästa att se bra ut, vilket ingen må förtycka henne. Jag uppskattade hennes ålder till föga över fyrtio. Hennes stämma var honungssöt, när hon först talade med mig.

Madame skulle ha bridge-party denna afton. Den enda förplägnad jag behövde ombesörja var att servera vatten med is, som helt enkelt skulle bäras in i fyra glas på en bricka. Några »sandwiche» kunde jag göra i ordning och madame skulle själv senare ta in dem. Bara vanligt »bondvatten» med is! Vad säger de svenska fruarna om dylik bjudning? Det satt säkerligen i min hjärna en tanke, att madame hade någon sekretär med diverse, som i ett torrlagt land ej var till för obehöriga och att något skulle tillsättas. Jag försåg varje vattenglas med sked, steg in, såg genast madames ogillande blick, hann icke servera, förrän madame sade med snäv röst: »Tag ut skedarna!» De andra dolde illa sina leenden. Jag rodnade. När serveringen var gjord, sade madame några för mig odödliga ord: »Now Vera can go to bed!» Ännu icke riktigt inne i rollen, höll jag på att brista i gapskratt, men min höga ålder och behärskning räddade mig.

Bakom fällda rullgardiner!

Mitt arbete skulle börja klockan sju på morgonen med städning. Alla rummens tjocka mattor, som nästan täckte de bonade golven skulle man varje morgon gå över med elektrisk dammsugare. I moppens användning hade jag föregående dag invigts. Det första jag gjorde på morgonen var att dra upp rullgardinerna och öppna fönstren i salongen, som stank av rökverk och röja undan lämningarna av aska från föregående natt, då fyra damer tycktes ha bolmat som manfolk. Så satte jag maskinen i gång och drog den över mattorna, när madame kom in i sin morgonrock. Minen var mörk. »Hur kan Vera dra upp gardinerna, kan hon inte begripa att mattor och möbler kunna bli blekta». Med förkrossande ton förklarade madame att det icke var »proper» att ha rullgardinerna på annat sätt än till hälften nere. Och precis lika skulle de sitta i varje fönster i våningen. Och så hävde hon en suck, som tydligt sade: »O, vilken lantlolla jag nu fått att dras med.» Jag å min sida tänkte: hur skall jag stå ut i denna skumma atmosfär utan luft, utan ljus och med denna otåliga människas! »Gör i ordning en orangeade». Mitt ansikte var ett frågetecken. »Ta två, tre apelsiner, dela på dem och kläm ur saften

i citronklämmaren och häll i ett glas. Jag vill icke ha annat till frukost.» Så, det var så enkelt! Efter en kopp té åt mig själv fick jag fortsätta med den elektriska. Ovan och muskelsvag var jag trött, när stora salongen var städad. Hela förmiddagen knogade jag med dammsugaren och hann lära mig att sköta den, så att det kändes lättare än i början. Bädningen av madames säng fick jag göra om. Jag visste ju alls inte vad som var »proper» (riktigt).

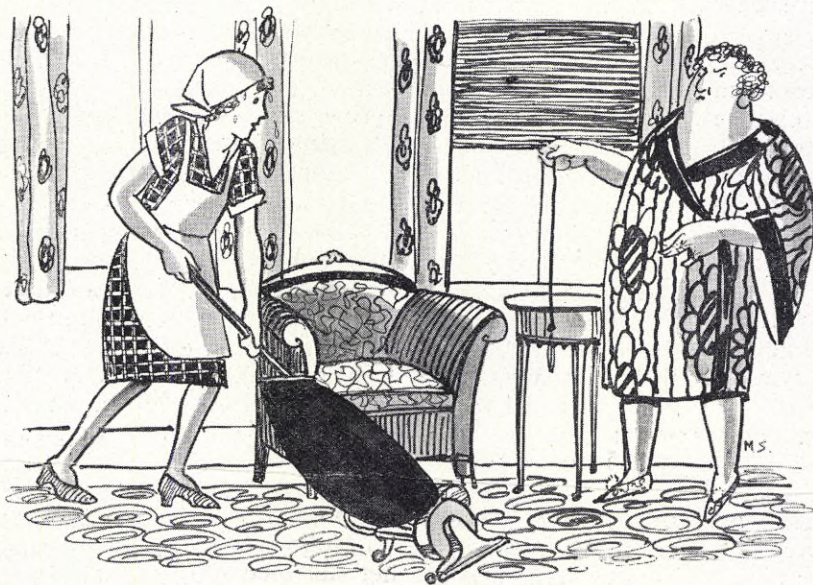
Amerikansk servering à la svenskt bondland.

Städningen av huset var långt ifrån avslutad, då madame kom och sade till vad hon önskade till lunch. »I isskåpet finns kött, gör ett par »chops» på gallret i ugnen och »baked potatoes». Chops på gallret i ugnen. »Men då rinner ju saften av!» »Nåå? Skall det inte vara sås då?» Jag fick en föraktlig blick och måste ju ändå

bom. Dukningen var naturligtvis heller ej riktig. Glaset skulle stå i högra hörnet och koppen i vänstra av kuvertet etc. Madame satte sig till bords. Jag kom inbärande kotletterna på ett fat och potatisen på en karott. Då kokade madame över. »Så serverar man inte i Amerika», röt hon. »Vet ni inte hur man ska servera, lägg upp på en tallrik.» Jag höll nästan på att tappa koncepterna. Lägga upp direkt på tallriken hade jag väl varit med om i djupaste enkelhet på landet hemma, men inte visste jag, att det var det enda rätta här. Nå, andra gången jag kom in var det riktigt, men jag måste ha dröjt någon sekund för länge vid bordet, ty madame röt: »Gå ut, jag mister aptiten!» — Teet serverade madame själv!

Jag säger upp mig.

Efter lunchen talade madame med en väninna i telefon. Någon sänkning av rösten förekom icke och det tycktes ej på minsta sätt genera madame att telefonsamtalet tydligt hördes till köket, där jag diskade och fick det blandade nöjet att höra en litania över »den nya», som säkerligen icke var bildbar. Därpå ringde madame till en herre. Rösten var smekande mjuk, inställsam, lockande, bönfallande. »Moitién» hade tydligen invändningar, men madame avgick som segrare. Återkom strålände och meddelade att hon skulle ut på middag, varför jag fick ledigt. Den kvällen hade jag föredrag på ett svenskt föreningsmöte. Vad det var ljuvligt! Som balsam på sår. Men hur skulle jag komma ifrån denna obehagliga plats? Säga upp mig så där hastigt, tyckte jag inte, jag kunde. På detta funderade jag när jag vid halv-

Rullgardinerna ska vara till hälften nere.

tolvtiden vandrade uppför trapporna. Inkommen såg jag ljus i salongen, tänkte att madame glömt att släcka, tog några steg ditåt och råkade vara indiskret nog att hinna se madame rycka sig ur armarna på en ung man, som halvlåg i hennes schäslong. — Ungdomen rasar! Madame var mormor!

Iduns tävlan för september.

Som tävlingsämne för september, i artikelserien Månadstävlingar, ha vi valt ämnet:

Tre råd till min dotter om jag hade någon.

Det är fru Lenngrens paroll, vilken som synes, har föresvävat oss och vi tro att många, både föräldrar och andra målsmän, skola känna sig lockade att fatta pennan över detta ämne. På vers eller prosa. Idealen ha väl ändrat sig sen fru Lenngrens tid — ack, ja! — och det skall bli intressant att se vilka råd nutidens fru moder vill ge sin dotter med på livsvägen. Vi ha inskränkt antalet till tre — för koncentrationens skull — men det goda tretalet utsluter ju inte underavdelningar. Uppsatsen, märkt »Septembertävlan», skall vara insänd före september månads utgång. 100 kr. utdelas i pris för det bidrag, som av red. anses vara det bästa.

Följande morgon meddelade madame mig, att hon omöjligt kunde ha tålmod med mig, så det var bäst jag såg mig om efter en annan plats. Madame såg förvånad ut, att jag tog saken så lugnt. Hon skulle bara vetat, hur tacksam jag kände mig. När allt kom omkring var det nog mera synd om madame än om mig. Jag hade dessutom lärt mig en hel del om ett amerikanskt hem, som skulle komma bra till pass på nästa plats. — Den som inte tänkte ge sig så lätt, var jag. Man hade väl ärelystnad. Jag ämnade visa mig själv, att jag kunde bli en duglig ensamjungfru. Jag måste lyckas. Till madame som drog av en dollar på den lön jag skulle haft, sade jag endast vid avskedet: »Det har varit mig en dyrbar erfarenhet», och gick.

EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

ALLA SOM BAKA HEMMA
inse värdet av Ekströms Jästmjöl. Ju bättre brödet har jäst i ugnen, desto bättre, mera välsmakande och lättmjält blir det. Använd därför alltid Ekströms Jästmjöl.
— Cream-Phosphatpulveret med den underbara jüs-kraften.

ETT ÄKTSVENSKT HEM

OCH DESS VÄRDINNA, SOM BÄR ETT AV VÅR HEMSLÖJDS VÄGANDE NAMN.

Fru Anna Wettergren-Behm.

BLAND DE MÅNGA BILDER LIVETS panorama rullar upp för oss, är det alltid några, som bli till en vacker relief i vårt minne, alltid några, vilka vi i våra tankar omgiva med ett särskilt ljust skimmer.

En dylik bild är den, som skänktes mig vid ett besök på Sjögränd i Värmland, och när jag sluter ögonen, kan jag ännu se hela scenen framför mig, då bilen svängde upp framför herrgårdsbyggnaden, som låg så vit och vacker i sommarsöndagens solljus, och jag ser ännu en smärt kvinnogestalt avteckna sig i den öppna dörren mot en bakgrund av sjö och skog och hör en varm stämma hälsa de många främlingarna välkomna, som på sin färd genom det fagra Värmland inte aktat för rov att störa söndagsfriden för intendenten vid Uddeholmsbolagets jordbruksegendomar, Carl Behm, och hans familj.

Emellertid har jag inte varit många minuter på Sjögränd, förrän jag förstår, att gästfriheten är en självskriven lag i detta vackra hem, som uppbyggt bit för bit av två makar, vilka stretat och knogat som så många andra, men som kanske också ofta haft det litet särskilt trevligt, av två konstluskande, förstående människor, vilkas glädje varit att skapa en vacker ram kring ett lyckligt hemliv.

Vem skulle väl också bättre än fru Anna Behm i praktiken kunna tillämpa det ofta teoretiserade begreppet hemkultur, detta moderna slagord, som ofta saknar varje skynt till resonans hos dem, som i tid och otid föra det på läpparna? Vem skulle väl bättre än hon, som själv är konstnär, och som redan i unga år blev gripen och påverkad av allt det underbart vackra hos vår gamla fina allmogekultur, kunna skapa skönhet och hemtrevnad omkring sig.

Det är många arbetsuppgifter, som under åren förelagts henne, men troligen ingen, som varit henne kärare att lösa än hemmets ordnande. Här har hennes rika konstnärspersonlighet funnit det tacksammaste arbetsfält, här ha hennes drömmar och tankar

Ett hem, där svensk hemslöjd fått ge mycket av sin prägel åt den vackra inredningen, är intendenten och fru C. Behms på Sjögränd i Värmland. Fru Anna Wettergren-Behm — som den 16 sept. fyller 50 år — tillhör ju också de ivriga främjarna av svensk hemslöjd.

slagit ut i full blom. Att ständigt få bygga vidare på hemmet och aldrig känna sig fullt färdig därmed, har för fru Behm haft sin alldeles särskilda tjusning.

Det första intrycket man får av hemmet på Sjögränd, som ligger i en trakt, där naturen formligen slösat med sina gåvor, är av något ljust, glatt, harmoniskt och färgrikt, och detta intryck blir bestående. Allt det ädlaste i vår gamla vackra hemslöjd har här kommit till heders såväl vad textilier som ock möbler beträffar, och detta är väl den mest bidragande orsaken till, att hemmet verkar så välgörande svenskt.

Bara matsalen på Sjögränd skulle kunna tjäna som exempel på en vacker och lugn svensk herrgårdsmatsal med sina vitkalkade, i fält indelade väggar, som upplivats av åldriga dalmålningar, med sina luftiga, hemvävda gardiner, och sina solida björkmöbler i träets naturliga färg, vilkas enda, men verkningsfulla smyckning utgöres av snidade dalmotiv, olika för varje stol, i de höga ryggstöden. Och intresset för dessa möbler växer, då man erfar, att fru Behm egenhändigt ritat dem, och att hon och äldste sonen Lars själv utfört sniderierna.

Inte heller i det stora vardagsrummet, eller den titt jag hann att kasta in i ett i skärt och vitt hållet, bedårande sött litet flickrum och i fru Behms kombinerade sov- och skrivrum jävade min uppfattning av äkta svenskt hem. I fru Behms rum stod ännu i kakelugnsvrån den lilla låga, på blå och gyllene botten målade vagga, på vars gavel lästes: »I solen skall barnet sova», och vari de tre ungdomarna sovit sin första barndoms trygga sömn i föräldrakärlekens solljus. På golvet låg en matta, som enda dottern, Kajsa, vävt, och borta vid fönstret skvallrade ett bastant skrivbord, översållat med böcker, tidskrifter, brev och papper, om, att fru Behm inte blott för ritstift och

pensel utan också ofta griper till pennan i frågor, som röra hemslöjden.

Ty det var åt vår vackra, svenska hemslöjd fru Behm redan i unga år ägnade sig, och kärleken till hemslöjden har hon förblivit trogen även efter sitt giftermål.

Genom sin far, förste stadsläkaren i Arboga, Carl Wettergren, vilken härstammar från Dalarna, lärde hon redan tidigt känna och älska detta landskap med alla dess gamla vackra bruk och sedvänjor och dess imponerande allmogekultur. Sedan hon stökat undan flickskolan, kom hon till Högre konstindustriella skolan i Stockholm och efter att ha företagit en del studieresor, fick hon anställning vid den då nybildade Föreningen för Svensk Hemslöjd i Stockholm, vars första mönsterriterska hon blev. I två år kvarstannade fru Behm på denna post eller tills hon gifte sig — »två härliga år av nyskapande och framtidstro, under vilka jag fick riktlinjerna för mitt arbete av en sådan ledare som Lilli Zickerman», säger fru Behm på tal om denna tid.

Hennes giftermål förändrade i ingen mån hennes känslor för hemslöjden, kanske blev de i stället fördjupade, sedan hon blivit i tillfälle att arbeta för det egna hemmets prydnad och smyckande.

I den mån familjeplikterna tillåta henne det, fortsätter fru Behm såväl att rita som ock att skriva om och föreläsa i hemslöjd, och många äro de både storslagna och praktfulla vävnader, till vilka hon ritat mönstren — exempelvis »Jerusalemsonaden», väggbeklädnad till en sal, utförd i blå och vit dukagång i linne, och vilken skänkts av svenska kvinnor till Selma Lagerlöf, som lät sätta upp den i sitt hem i Falun och »Hjortantependiet» av ylle, linne och guld, vilket exponerades på Göteborgsutställningen och som nu finnes i två värmländska kyrkor.

Hemligheten till att fru Behm trots krävande plikter i ett mycket gästfritt hem medhunnit så mycket av nyskapande inom hemslöjden, är helt visst att söka i följande uttalande, som hon gjort i ett brev jag nyligen erhållit från henne — »varje dag är jag glad över att jag jämte mitt husmoderliga kall har ett stort, rikt område, som alltid kan ge mig arbete, intresse och livaktighet. Det kan aldrig bli tal om enformighet eller enslighet, då uppgifterna nästan ständigt ligga och ropa, och man bara ville hinna med så oändligt mycket mera.

Det är detta, som är lyckan med ett skapande arbete, och ett sådant håller själen ung.»

På en gång konstnär och kvinna är fru Anna Behm en högst intagande personlighet att stifta bekantskap med, och den atmosfär av hemtrevnad och hemvärme som slår den besökande till mötes på Sjögränd, är som ett vackert återsken av den kärlek, varmed hela familjen Behm omfattar sitt hem.

DEA FORSBERG.

Vardagsrummet på Sjögränd.

Det är Fruksalt

som borttager däsighet och trötthet och skänker vigör och hälsa, genom att underlätta matsmältningen.

HENRIKSSONS KEM. TEKN. FABRIK, ÖREBRO.

SANITOS

KRONANS KAKA OCH KRONANS ROCK

HUSHÄLLSBESTYR I GARDESKASERNEN.

Linnelagning som aldrig tar slut.

I färd med middagslagning. Fröken Dahl avsynar soppan.

TVÅ OXAR I MALET! DET LÄTER som en saga, men det är faktiskt sant, så mycket och mer till går det åt att mätta cirka 2,000 fosterlandsförsvare vid Kungliga Göta livgarde.

Legenderna om beväringstidens strapasser i form av halvkokta ärter, masklupet fläsk och ettersur kuse är numera gammal vidskepelse som håller på att försvinna. Maten, som kommer på manskapets bord är helt enkelt ypperlig husmanskost. Vad sägs t. ex. om en söndagsmatsedel som denna. Frukost: Ägg och kryddsill, kaffe och smörgås. Mellanmål: Te och smörgås med ost. Middag: Dillkött på kalv, potatis, plommonkompott, mjölk, spisbröd.

En vardagsmatsedel ser ut så här: Första frukost: Kaffe och smörgås, andra frukost: Leverkaka med lingonsylt, kaffe och smörgås. Middag: Salt kött med rotmos, filmjök, spisbröd. — Matsedeln skiftar dag från dag under fjorton dagar, det är bara torsdagsmaten, ärter och fläsk, som är traditionell här precis som i ett vanligt borgerligt hushåll. Den berömda sluringen är avskaffad och den usla kusen är vorden till ankarstock, sötlimpa, halvgrovt bröd, spisbröd, bul-lar, skorpor och t. o. m. »kubbar», så inte är det synd om beväringarna medan den äter åtminstone.

Skulle det roa hus-mödrarna att veta vad det går åt i råvaror under en söndag, då styrkan är 1 000 man? Det verkar ganska imponerande på den som bär hem veckans mat-förråd i en torgkasse.

En av Iduns medarbetare har gjort visit bakom en regementsmäss kulisser där hon vederbörigen imponerats av kvantiteter och organisation, men där hon naturligtvis inte kunnat undgå att göra en del speciellt kvinnliga reflektioner.

Söndagsfrukost: Vetebröd 100 kg. Grädde 20 liter. Kaffe 12 kg. Smör eller margarin 20 kg. Kryddsill 75 kg. Socker, bit, 20 kg. Ägg 120 kg. Söndagsmiddag: Hårt spisbröd 90 kg. Kalvkött (gödkalv) 250 kg. Margarin 5 kg. Potatismjöl 12 kg. Vetemjöl 10 kg. Mjök, oskummad blandad med grädde 300 lit. Plommon 90 kg. Potatis 350 kg. Strösocker 35 kg.

Till en fiskmåltid åtgår 300 kilo fisk och till ett mål pepparrotskött stryker 300 kilo färskt nötkött, ungefär vad en riktig bjässe till oxen väger.

Hur skötes då detta enorma hushåll och vem svarar för att matens kvantitet och kvalitet blir den rätta? I första hand är

det köksföreståndaren, en officer som för befäl över det manskap som beordrats för tjänstgöring i köket. Kockarna väljas bland beväringar som i civila livet ha något liknande yrke, slaktare, konditorer o. d.

Var och en har sitt gebit, en lystrade till benämningen smörkock. Vi hoppas att det är de armstarkaste som fått sig anförtrott skötseln av slevarna i de 4 stycken 600-liters pannorna. Det allra mest tidsödande av köksarbetet utföres numera med maskinkraft i Götas mönsterkök, man trycker på en knapp eller vrider på en kontakt för att moderera ugnsvärmen eller mala de enorma köttmassorna. Till vår odelade tillfredsställelse läto vi oss berättas att även pepparrotten som skall inmundigas i sällskap med de 300 eller 600 kilona oxbringa males i en tätt sluten maskin!

Det som dock fröjdade mig allra mest var den omständigheten att en kvinna förde befälet i detta imponerande kök. Fröken Anna Dahl svarar i sista hand för att den vällagade husmanskosten står färdig på skinande blank servis när de tusen hungriga mannarnas måltidstimmorna slår. Oss förefaller det som om ansvaret borde vara tungt nog. På min föga originella fråga om »det var roligt» hade fröken Dahl ett filosofiskt svar som kanske kan lända någon mer till tröst:

»Roligt — nej, vem har sagt att man skall ha roligt jämt — men det skall ju göras.»

Människan, i detta fall beväring och manskap vid Göta garde,

(Forts. sid. 930.)

Det är serverat.

(Foto: Kapten P. Källgren.)

En verklig njutningsdryck får Ni av
Kobbs Zaryana Thé

(uttalas: SARJANA)

Erhålles överallt i originalförpackningar à 75 öre, Kr. 1.75, 3.50, 6.75 o. s. v.

EFTER LINDBERGHSEPIDEMIEN

HÖSTHATTARNA KOMMA MED EFTERLÄNGTAD OCH BEHAGLIG REKONVALESCENS.

De små runda vecken — nervurer, som modetermen lyder — äro karaktäristiska för höstens mod och synas på filthatten likaväl som på klädningarna och kappor.

Hatten med brätten — här i beige filt och svart sammet — bebådas återkomma. Och det vore inte att undra på efter den nu grasserande epidemien på "Lindberghshattar".

Höstligt och praktiskt. Beigefärgad filthatt o. dito scarf sydd med svarta glycerinerade band. En idé som den händigaste lätt kan göra efter hemma.

Så kvinnligt mjuk man gärna kan begära även efter morfarsbegrepp är denna vackra sammetsbrett.

Svart sammet och stålspännen — en chic sammansättning.

REKONVALESCENS — DET ÄR FAKTISKT vad vi åtrå nu efter Lindbergsepidemien. Att man någonsin har varit nog obetänksam och nitisk att presentera Lindberghshjälmen! Tio gånger mel'an varje gathörn har man skäl att besinna och ångra sina synder. Stockholmskorna ha fått en hittills aldrig varken sedd eller anad »fluga» på den lilla hjälmhatten, som oegentligt fått namn av Lindbergh, eftersom den var lancerad i Paris långt innan Atlantflygningen gjordes.

Lite oegentligt talar man även numera om hösthatten. Ty nu för tiden ser

Den nya hösthatten är enkel, praktisk och mättlig i sina former och blir nog välkommen efter Lindberghsepidemien.

ju hatten likadan ut året runt. Vilket dock naturligtvis inte hindrar att ni prompt måste ha en ny hösthatt nu. Men ta ingen Lindberghshjälm, ty den har redan sett sina bästa dagar och för att opponera med riktigt eftertryck presenterar Paris nu hatten med ganska stora brätten. En gammal bekant från mycket länge sen, som är välkommen till omväxling, men som aldrig mer gör någon dundersuccés, därför att den

är för opraktisk. Men värdig, klädsam och kvinnlig ses den gärna inomhus och vackra, solga dagar utomhus.

Filthatten och sammets hatten i små mjuka format behålla sin suveräna plats i höstens mod. Och det är förståndiga modeller, som ses, enkla, måttliga, praktiska och klädsamma. De skorstenhöga kullarna ha försvunnit. Den nya hösthatt Ni skaffar Er får inte ha några som helst överdrifter och utsvävningar. Ett förnämligt lagom är modets lösen mer än någonsin. Såsom också framgår av illustrationerna ovan.

— e.

D E N M O D E R N A D I A N A

Drottning Kristina, som, av alla mer eller mindre autentiska drottning-Kristinas-jaktstolt att döma bör ha varit Nordens största Diana, har än i dag många efterföljerskor på jaktstigen. En hel rad av bruks- och godsägaresocietetens damer äro erkänt skickliga jägarinnor eller i många fall åtminstone roade av att gå med på jakt, som av gammalt ansetts som en högst förnämlig damsport. Vad utrustningen beträffar skulle emellertid medeltidens grannt utstyrda stolta jungfru med springare och falkenerare och allt varit ohjälpligt handikappad bredvid sin syster av det tjugonde seklet. Observera samtliga här på bar gärning tagna damers praktiska och alltså vackra dräkt.

Fru Eva Krook, född Klingspor, är många vyllda djurs baneman.

Fru Ragnhild Schürer von Waldheim, f. Guillaume-Berg, på jaktstigen.

Grevinnan Estrid Bielke, f. Areschoug.

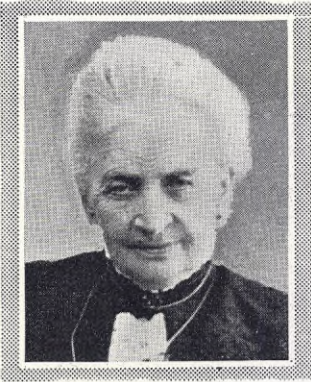
"Det skall krökas i tid det som krokigt skall bli..." Hovjägmästare Sten Bielkes 11-åriga dotter Anna, klädd i egen bössa och pappas jaktstövlar.

Fröken Irma Bergström på Finshyttan påstås vara befryndad med den berömda "Majorskan", men så är hon också en hel "brukskarl".

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

MARIA SKÖLDBERG.
F. Pehrson, Stockholm. Änka
efter godsägaren Adolf Sköld-
berg, Hassle Säby.
90 år den 9 september.

MATILDA EKLUND.
F. Akrell, Leksand. Änka
efter medicine doktor A. Fre-
drik Eklund.
80 år den 5 september.

THILDA MANNER-
STRÅLE.
F. Tisell, Stockholm. Änka
efter brukspatronen Otto
Mannerstråle, Stegeborg.
80 år den 12 september.

ALMA von EKENSTEEN.
F. Dahlström, Lund. Änka
efter majoren v. Skånska Dra-
gonreg. Fritz von Ekensteen.
70 år den 10 september.

MIA LJUNGVIST.
Fröken, Malmköping. Under
43 år folkskollärarinna i
Sandviken.
70 år den 12 september.

MARIE LOUISE HOLM.
F. Peterson, Sölvesborg. Än-
ka efter konsul E. A. Holm.
70 år den 13 september.

ALMA KIHMBERG.
F. Martinelle, Hågeby. Ma-
ka till kontraktsprosten F.
Kihlberg.
70 år den 14 september.

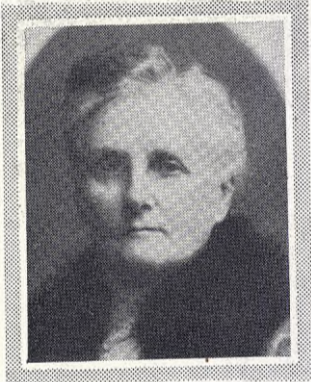
EMILIA von KOTHÉN.
F. Wickbom, Lerum. Änka
efter häradskrivaren Axel
von Kothén.
70 år den 14 september.

ELLEN TJERNBERG.
F. Gyllencreutz, Stockholm.
Änka efter bankdir., v. hä-
radshövd. B. A. Tjernberg.
70 år den 15 september.

AUGUSTA THOTT.
F. Hallenborg, Skabersjö.
Maka till överstekammarjun-
karen m. m. greve Otto Thott.
70 år den 16 september.

AUGUSTA HERDÉN.
F. Bexelius, Uppsala. Maka
till f. d. rådmannen, v. hä-
radshövdingen K. W. Herdén.
65 år den 5 september.

JENNY APPELBERG.
F. Åberg, Stockholm. Änka
efter försäkringsdirektören
Victor Appelberg.
65 år den 16 september.

LEONTINE FLODIN.
F. Thyberg, Stockholm. Maka
till hovfotografen Ferd.
Flodin.
60 år den 11 september.

ELLEN LEJMAN.
Fröken, Jönköping. Dotter
till hovrättsrådet C. A. F. Lej-
man o. hans maka f. Wies-
lander.
60 år den 11 september.

AGNES KJELLMAN.
F. Dahlberg, Varberg. Änka
efter häradskrivaren Oscar
Kjellman.
60 år den 17 september.

MALIN HOLMSTRÖM-
INGERS.
Fru, Åkarp. Maka till rektorn,
fil. d:r E. Ingers. Husmoder
v. Hvilans folkhögskola m. m.
55 år den 13 september.

AGNES CRONEBORG.
Fröken, Uddeholm. Dotter
till brukspatronen H. H. U.
Croneborg och hans maka,
född Malmborg.
55 år den 13 september.

ANNA WALLIN.
F. Colliander, Äppelvikén. F.
d. musiklärarinna. Maka till
förste byråingenjören Tobias
Wallin.
50 år den 14 september.

FRIDA SYLVAN.
F. Sylvan, Stocksund. Maka
till civilingenjören Herman
Sylvan.
50 år den 15 september.

JENNY ROGH †.
F. Fähræus, Stockholm. F. d.
bibl. vid Statens Högre Lära-
rinnese seminarium. Änka efter
v. konsul J. Rogh.
* 1863, † den 12 augusti.

Med tredje-
delen av ar-
bete mot förr gör

Bon Ami

Edra fönster klara
som kristall.
Pris 40 öre.

I VÄLLUKTERNAS FÖRGÅRD...

HUR VI FÅ VÅRA PARFYMER OCH SKÖNHETSMEDEL.

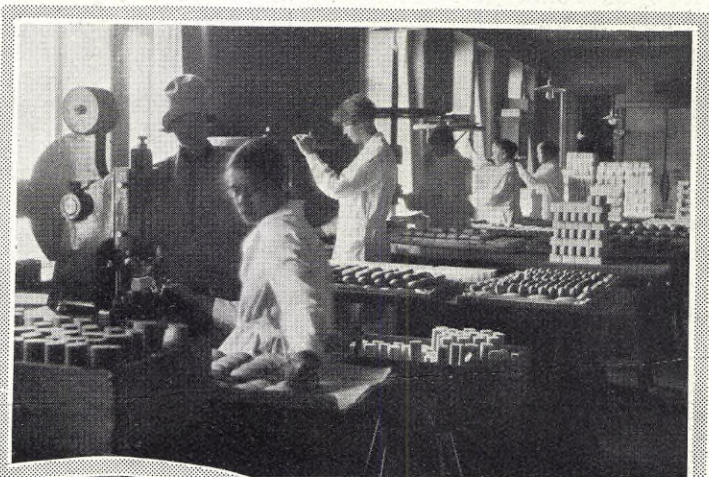
Hon gör sin entré i A.-B. Henrik Gahns fabrik, Uppsala.

I laboratoriet, där de dyrbara oljorna och essenserna förvaras, men där alla vällukterna inte lukta gott ännu.

Allt till hennes boudoir

Efter många procedurer har tvålmassan kommit så långt att den kan formas ut i färdiga tvålar.

"Pudra ditt anlet"
— — — Men så tragiskt behöver det kanske inte låta, när puderasken är så elegant.

Absolut "kyssprov"!

(Foto: E. Finn, Uppsala.)

DET FINNS NAGOT GANSKA FASCINERANDE i tanken på det arbete, som ligger bakom varje färdigt resultat, på all den prosa, som föregått poesin. Det gäller teater, tidningar, en klädning, en parfym likväl som en god middag. Och ju mer poetisk och luxuös produkten är, dess bjärtare och intressantare dess mödosamma tillblivelsehistoria.

Titta på hennes lil'a eleganta puderask med det oundgängliga mjölet, som hon mindre kan undvara i t'varons alla väder och vindar än så den själs älskade, som hon ideligen pudrar sin lilla näsa för. Och på den luxuösa parfymflaskan. Och på ra-

den av burkar och flaskor med undergörande innehåll. Innan detta allt kommit så långt som till ert och mitt toalettbord har det vandrat en lång väg. Som det kanske roar er att följa med på ett ögonblick vid ett besök hos den bekanta firmen Henrik Gahn, Uppsala, vilken f. ö. i år firar 60-årsjubileum. Just i september 1857 startade Henrik Gahn sin lilla kemisk-tekniska fabrik i Fyrisstaden, där man till att börja med tillverkade endast bläck och blanksvärta, men snart slog sig på antiseptiska och toalettemedel, varefter fabriken utvecklats till en av landets största i sitt slag. För en ung dam, som älskar vällukter

och toalettemedel, kan en rundvandring i den kemisk-tekniska fabriken vara nog så nyttig. Hon ser hur hennes parfym börjar sin historia i ett laboratorium, där alla oljor och essenser i de stora burkarna långt ifrån lukta gott, men många av dem betingade svindlande priser, flera tusen kr. per kg. Vi få hoppas att inte så många droppar behövs för varje parfymfats. Vår unga dam beskådar vidare de stora pannor i vilka tvålmassan kokas och de många procedurer den delikata Farenacrèmen och andra hennes skönhetscrèmer undergå, hon får se hur tvålarna behändigt formas och

(Forts. sid. 930.)

Drick **Champis**

RING bryggerier och vattenfabriker.

Överallt —
men begär
det kallt!

Naturligt alkaliskt
RAMLÖSA-VATTEN

Tappat direkt från källan.

Förnämsta bords- och hälsovatten.

Erhålles överallt i vårt land.

H. K. H. Kronprinsens hovlev.

R Ö T T, V I T T O C H B R U N T

AV LOUISE HEILGERS.

DE VORO TRE STYCKEN, DEN store, brune fadern, den lilla bleka modern och det späda röda barnet.

De bodde i samma villa som jag, där de hade sex rum och badrum och en trädgård, stor som en näsduk med ett guldregnsträd helt tokigt uppkrupet mitt i den med en min som om det undrade hur det kom dit.

Det röda spädbarnet hade nyligen anlät till villan, men de andra båda hade bott där en tid. Så berättade mig Susan. Susan är min tjänstflicka, då jag kom hem efter ett längre besök i norra England.

Främlingar intressera mig i regel icke. Jag är konservativ i en liberal tidsålder — jag talar om principer, icke om politik — och om man ursäktar mig att jag använder ett så gammalmodigt uttryck — jag tror att man bör hålla på sig själv.

Men jag måste bekänna, att jag fattade intresse för människorna i huset bredvid från första gången jag såg dem, vilket hände en söndagseftermiddag. Jag hade kommit hem på lördagen. Den lilla trädgården strax bredvid tycktes ha insupit allt majsolskenet, eller var det kanske bara guldregnsbuskens gyllene händer som kom den att se så ljus ut? Den lilla bleka modern hade också gyllene hår, det lyste under hennes hatt. Alla tre sutto ute på den sotiga biten gräs, som villaagenten bevärdigade med namnet gräsmatta, men som vilken sparv som helst med självaktning skulle vägra tillerkänna denna benämning, den store brune fadern rökte sin pipa, den lilla bleka modern vårdade det späda röda barnet. De sågo så lyckliga ut alla tre över att sitta där att jag — gamla flicka, som länge sedan kommit förbi romantikens ålder, kände hur jag fick tårarna i ögonen.

En gammal flicka kan inte få förlåtelse för mycket enligt den principen, att hon inte älskat mycket. Även om hon håller de tio buden icke desto mindre tillskrivas henne många synder. Jag säger uppriktigt, att fast jag icke genast förstod, att den heta känslan i min strupe, då jag såg ned på mannen och hustrun, var svartsjuka, så upptäckte jag snart, att det var denna känsla åsynen av deras äktenskap väckte hos mig.

Varför hade jag blivit förnekad denna lycka? Jag hade icke ens en grav att sörja. Ingen man hade någonsin sett in i mina ögon som den store brune mannen såg in i den lilla bleka hustruns, ingen stark hand hade vilat smekande på min skuldra, ingen djup röst hade någonsin sagt till mig: »Min lilla flicka», ja, jag hörde honom säga det icke en gång men ofta.

Han var bokhållare i City och for in till staden varje morgon strax efter åtta. Om det var sol eller regn, följde hon honom alltid till grinden, och hon stod på tå — hon var så mycket mindre än han — för att kyssa honom till avsked. Om det var sol eller regn stod hon vid grinden klockan sex för att hälsa honom välkommen. Under mellantiden skötte hon sitt hushåll — hon hade ingen tjänare — och såg efter det lilla röda spädbarnet.

Då det var vackert väder, satte hon ut en stol på det sotiga gräset och medan den röda babyn sov i hennes knä, broderade den lilla bleka modern ivrigt på små vita, luftiga kläder för att pryda barnet. Hon var märkvärdigt skicklig med nålen. Barnets enkla klädningar blommade upp till ting av skönhet under hennes häandiga fing-

En älskande mans förtvivlan inför de sinas nöd är den förmildrande omständighet, som bragte honom under lagens arm och som förstående skildras i denna berättelse.

rar. Jag föreslog en gång — ty över den lilla häcken av murgröna, som skilde våra trädgårdar åt, hade vi blivit vänner, att man kunde förtjäna pengar på dessa sagolika broderier, men hon skakade kraftigt på huvudet.

— George vill inte höra talas om det, förklarade hon. Hon hade själv tänkt på det, men han hade indignerad förbjudit tanken, då hon framställde den för honom. George tycktes vara en sådan där gammalmodig man, som ansåg kvinnan vara en blomma, från vilken det finaste fjunet skulle nötas bort av beröringen av affärsvärlden.

Därför gjorde den lilla bleka modern små sagoklädningar åt barnet under den tid

Dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan Ebba Bernadotte.

Lätom oss gå ästad och bönfälla inför Herren och söka Herren Sebaot, jag själv vill också gå ästad. Sak. 8: 21.

Han säger ju: Jag bönhör dig i behaglig tid och jag hjälper dig på frälsningens dag. Se nu är den välbehagliga tiden, se nu är frälsningens dag. II Kor. 6: 2.

Kom lät oss höra vad det är för ett ord, som nu utgår från Herren. Hesekiel 33: 30.

Ja, saliga äro de som höra Guds ord och gömma det. Lukas 11: 28.

Varen ordets görare och icke allenast hörare, eljest bedragen I eder själva. Jakob 1: 22.

Jorden är full av din nåd Herre, lär mig dina stadgar. Psalm 119: 64.

Stor frid äga de, som hava din lag kär. Psalm 119: 165.

Giv, att med helig lydnad jag alltid ger dig rätt; låt dina bud bli kära, din börda ljuv och lätt! Och om en fara hotar och synd förskräcker mig, så lät mig Herre Jesus, blott alltid fly till dig!

Lördagen den 27 augusti sammanvigdes i Skeppsholmskyrkan i Stockholm löjtnanten vid Andra livgrenadjärregementet Sven Leijonmarck och fröken Maud Gemzell, dotter till överkontrollören och kaptenen Iwan Gemzell, Gävle, och hans maka, född Nordström.

den stora brune fadern arbetade i City för sin bokhållarlön.

Jag vet inte riktigt lörens storlek, men jag vet, att den inte var tillräcklig för att försörja dem alla tre.

Själv kunde jag icke låta bli att märka, att den lilla bleka modern hade samma blå klädning dag ut och dag in, och att när juli bleknade till juli och hettan blev intensivare, så blev hennes ansikte magrare, och hon hade svarta ringar kring ögonen. Även den store brune mannen såg dyster och — ibland då han såg på hustrun — förtvivlad ut. Även den röda babyn tyngde bort i förstadens dammiga solsken och skrek mer än vad som var nyttigt för den.

Doktorn som de slutligen rådfrågade, sade, att det var nödvändigt med havsluft.

Den kvällen hörde jag genom villans illa byggda väggar, att den lilla bleka modern grät lika väl som barnet. Men dagen därpå var hon idel solsken. Hon var alldeles strålände och röd, då hon kom springande in till mig för att berätta den stora nyheten. George hade helt oväntat fått litet pengar. Hon och barnet skulle fara till havet dagen därpå. George skulle komma ut över lördag och söndag. Allt var ordnat. Hon skulle få så många nya klädningar hon ville, och George hade lovat henne den där förtjusande hatten med plymerna, som hon så länge åtrått i Venton och Trumans fönster. Hon var som ett barn i sin lycka. Men det slog mig, då jag dagen därpå såg den store, brune mannen, att han på något nästan oförklarligt sätt blivit förändrad. Det låg en besynnerlig blick i hans ögon. Jag funderade länge över det, tills jag plötsligen fann lösningen.

Han såg ut som en man, som trotsade ödet.

Han hade allttjämt samma utseende, då jag kom hem efter min egen lilla semester. Den lilla bleka modern — fast nu var hon inte blek längre utan frisk och solbränd — och den lilla röda babyn sutto på gräsmattan i septembersolskenet. Den lilla bleka modern var klädd i blå klänning, men den var splitter ny, sydd efter sista modet och barnet bar en massa starka volanger och spetsar. Tydligt hade den store brune mannen allttjämt tur.

Nu var det lördag kväll. Jag minns, att han kom ut till dem. Det gjorde jag också, då jag slutat packa upp. De hade haft det förtjusande, berättade hon för mig och barnet såg praktfullt ut. Hon beklagade, att hon icke kunde säga detsamma om George, ty han stackars liten, var inte alls kry. Han hade förlorat matlusten och sov inte om nätterna. Och så hade han blivit så förfärligt nervös. Tyckte jag inte, att han borde ta något nervmedel?

Innan jag hann svara, innan George fick tid att litet förtretat säga något mer än: Dumheter, ringde det på porten.

— Det är väl något bud, kan jag tro, sade den lilla modern resignerat. Nej gå inte, George. Sitt stilla. Om det är slakteren med steken, så vill jag tala med honom.

Varför, undrade jag, medan jag betraktade den store brune mannen, slöto sig hans händer så hårt på stolens armstöd, då hon gick? Varför drog han ett långt andetag, medan han väntade att hon skulle komma igen.

— George! ropade hon glatt, det är två herrar, som kommit ända från staden för att tala med dig om affärer. Jag visade dem in i matsalen.

(Forts. sid. 931.)

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobergsgatan 39

Göteborg Matmö

SINGER

symaskin —
sömmerskans bästa
hjälp.

När det plaskar och slaskar och
kroppen är våt som en spigg,
tag en PIX i mun skall Ni se,
att Ni åter blir pigg.

Som en lek

blir arbetet då Ni använder
Oscarias innesko för damer.
Marta-skön, som betecknar
höjdpunkten av komfort och
hygien. I svart och brun box-
calv Kr. 12. Lack Kr. 14.
Rekv. från Oscariaaffären
eller direkt från

Skofabriks A.-B. Ocaria, Örebro

Tre små flickor i Pavia.

(Forts. fr. sid. 919.)

en stor vördnad. De försöka att gå på tå och dämpa stegen. Men det är nu en gång omöjligt med trätofflor. Klapp! Klapp... Det ekar under de höga valven... Klapp! Klapp mot kyrkans upp-
nötta golv, som består av stora åttkantiga marmorplattor i brustet rött och sprucket svart och gulnat vitt. De tre små flickorna gå fram som på måfå. Och omedvetet, oemotståndligt föras de hän mot den åldriga altartavlan till vänster och bliva så stående alla tre där framför.

Vad kunna de väl förstå dessa tre små flickor i Pavia? Vad kunna de väl se på denna gamla tavla? En moder, som gråter, en son, som lider och mörka olycksbådande mojn, som hota.

Men säkert, utan att förstå och kunna göra reda därför känna de den oändliga, allt omfattande godheten i moderns heliga anlete och förnimma sonens överjordiska blick, som förlänar förlåtelse åt dem, »s o m ej veta, vad de göra.» Icke behöver man då oroa sig för de tunga moln, som hota därbakom och förebåda kommande olyckor och fördömelse över dem, som synda. Liksom värmen drager de frysande oemotståndligt närmare så känna de tre små flickorna i Pavia, att denna tavla talar direkt till dem i stora, vackra ord, hur små fattiga och olärda de än äro.

Men nu är det så, att enligt urgamla lagar, ingen kvinna, ingen flicka får träda in i en katolsk kyrka inför jungfru Maria, utan att huvudet är betäckt med en hatt, en duk, en slöja, en spets. I de stora städerna blundar man ofta för denna lag, men i det uråldriga Pavia följdes den allt ännu strängt och i en liten barnhjärna blev det till en stor synd, om den överskreds.

De tre små flickorna i Pavia ägde ingen hatt, ingen slöja och varken duk eller spets. Tillsammans ägde de blott en näsduk, som de redan använt alla tre. Vad skulle väl då de tre små flickorna i Pavia göra för att ej ådraga sig Jungfru Marias vrede.

Den första tog näsduken och lade den över håret. Den andra tog sina två små händer och knäppte dem samman över huvudet, så att de bildade en hätta. Men den tredje hade ej ens sina händer lediga. Ty hon bar ju på ett litet barn. Hon var den fattigaste av dem alla och det kom en stor ångest över henne och hon blev så innerligt rädd att göra något mot Jungfru Marias vilja. Så flyttade hon för ett ögonblick det tunga barnet över på en arm, grep med den lediga handen sin lilla urblekta klädningskjol och drog den över huvudet. Och sålunda hade hon huvudet betäckt och syndade ej mot den heliga jungfrun.

IDUN

Mästern Samuelsgatan 45, Stockholm.

Grundlagd av Utgivare:

Frithiof Hellberg Beyron Carlsson

Redaktör:

Eva Nyblom

Redaktionen: .... Kl. 9—5 | Expeditionen: ... kl. 9—5
8660 — Norr 9803 | Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 | Annonkontoret: Norr 6147
8660 — Norr 402 | Annonchefen: 1646

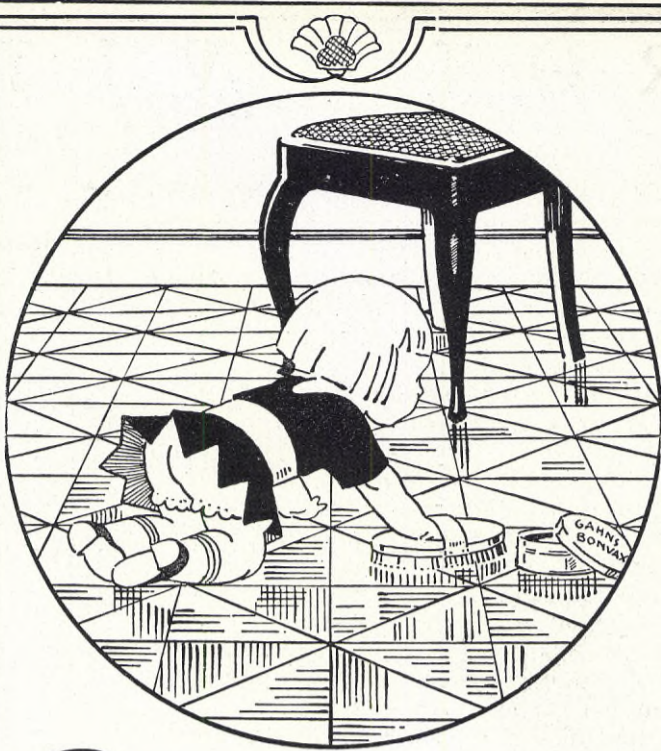
Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

50 öre vid bred textspalt, | Lediga platser och plats-
40 öre vid smal textspalt. sökande 30 öre, pensionat,
Helmarg. 55:—, halvmarg. skol- och diverseannonser
30:— pr gång, 20 mm. hög. | 35 öre, minimipris 4: 20.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. A. | Uppl. B.
Praktupplagan | Vanl. upplagan
Helt år ..... 17:— | Helt år ..... 15:—
Halvt år ..... 9:— | Halvt år ..... 8:—
Kvartal ..... 4: 50 | Kvartal 4: 25

Ringa arbete

med Gahns Bonvax förlänar
Edra parkettgolv och korkmat-
tor en djup och varaktig glans.

Gahns Bonvax

Men de måste vara mogna.

”och hon gläds åt dina lekar,
aldrig något gott dig nekar.”

En mors ansvar bjuder henne tillse,
att vad som är gott också är nyttigt.
Det finns ingen tvekan när det gäller

JAMAICA-BANANER

A.-B. BANAN-KOMPANIET

Huru enkelt

är det ej att få en ungdomlig vacker hy genom att dagligen använda den av vegetabiliska oljor och essenser framställda

YvY-TVÅLEN

— fri från animaliska tillsatser
— den suveräna tvålen för ernående av en klar, mjuk och ungdomlig hy.

Pris 1 kr.

A.-B. YvY-FABRIKEN, YSTAD

Huvudsaken är

att Ni vid inköp av linnevådnader övertygar Er om att de verkligen bära Marks fabriksmärke — vikingaskeppet, den urgamla symbolen för nordbons okuvliga mod och styrka, vilken blivit en garanti för det outslitliga, klistarfria linne, som endast finnes i

MARKS

HANDDUKAR OCH DUKTYGER

MARKS LINNEMANUFABRIK A.-B.
KUNGSÄTER

Vad varje kvinna vet

är att Drott är garanterat märket på eleganta, välgjorda och billiga armbandsur. Ankarverk, 15 rubiner, 14 och 18 karat, mångfaldiga boettformer, konstnärligt ciselerade, från kr. 59:—. Drottarmbandsuren finnas också i guldbelagda boetter, 10 års garanti, moaré eller fjäderande armband från kr. 39:—.

Bese prov hos urmakare!

GIV HENNE ETT DROTT-UR!

CHESEBROUGH'S Vaseline

Håll fast

vid att det skall vara Chesebroughs Vaseline (uttalas Tjibros), och låt Eder icke nöja med något annat. Varumärket, ett klöverblad, gäller som en garanti för varans kvalitet. Chesebroughs Vaseline är lika över hela världen och användes därför av läkare och apotekare vid utfärdande av recept, vari ingår vaselin som beståndsdel.

Hon tänkte icke ett ögonblick på, att hon ej ägde någon underkjol och att sedd bakifrån hon såg något besynnerlig ut.

Men Jungfru Maria såg henne ju framifrån. Och hennes blick var så god och kärleksfull, att den lilla flickan kände sig helt lugn därvid. Men det fanns i kyrkan en gammal kvinna, som ej såg på den lilla flickan som jungfru Maria gjorde det. Det var en av dessa gamla kvinnor som i de katolska kyrkorna tända oljelamporna och snoppa de rinnande stearinljusen och sticka fram sina händer för att taga betalt för stolen, när man för ett ögonblick sjunker ned i andakt.

I ett nu är hon över barnen. De få höra många fula ord över ett dåligt uppförande, som de ej riktigt förstå, vari det består, bliva de stående alla tre och stirra på henne. Och som det är hon, som för sopkvasten i den åldriga kyrkan och är van att i en handvändning kasta ut det, som hon ej anser höra dit, så jagar hon ut alla tre både henne, som hade lagt näsduken över huvudet, och henne, som höll händerna sammanknäppta därom och henne, som dragit sin enda fattiga kjol däröver och varit den oskyldiga orsaken till det hela. Och så blevo de tre små flickorna i Pavia visade ut ur kyrkan, utan att alls fatta, varför den gamla gumman grälade så fult, när jungfru Maria på altartavlan såg så oändligt kärleksfullt ned på dem.

Kronans kaka.

(Forts. fr. sid. 923.)

lever dock icke av bröd allenast. Han skall vara hel och ren också och i det fallet tolereras som bekant inget slarv och lättzinne i krigstjänst. Men ynglingarna äro ena slitvargar, i den vanliga veckotvätten är det inte många plagg som inte vandra till reparationsverkstäderna, som ligga högst upp i en av kasernbyggnaderna. Några sömmerskor, som sitta halvt begravda i travar av rena, trasiga underkläder, meddela, att det cirka 450 à 500 plagg per vecka av var sort är det medeltal som de ha att räkna med. Strumpstoppningsförhållandena hade jag inte mod att forska i.

De stora salar där skraddarna syssla med skamfilade uniformers reparation, är luften mängd av den säregna, lite kvävande lukt som uppstår vid pressning av vått ylle. Till det kommer doften av naftalin, det är så man kippar efter andan. Naftalin ger en idéassociation och man frågar ovillkorligen hur det är med malen i ett sånt här ylleupplag.

»Finns ingen mal», säger Mäster. Persedlarna bli aldrig liggande så länge här uppe så malen hinner sätta sig på dem.»

Det kan inte vara något själsupplyftande göra att dag ut och dag in lappa medfarna styva kommisskläder eller stoppa, bara stoppa och stoppa ullstrumpor, gråa som sorgen, och som bara tyckas bli fler och fler ju längre man stoppar. Men det är bara att gå på i ullstrumpshögen och tänka som så: Det skall ju göras. Varför skall man ha roligt jämnt... TH. K.

I vällukternas förgård.

(Forts. fr. sid. 927.)

packas upp, hur en maskin på en gång fyller tuber och sluter till dem, hur rader av unga damer flinkt paketera hennes senaste favoritskönhetsmedel Mizipuder och Miziläppstift, hur parfymen når sina eleganta flaskor och förpackningar. Det är en lärarik rundvandring genom hemtrevliga, ljusa och naturligtvis väldoftande lokaler — man undrar inte på att Uppsala-flickorna anse det som ett särskilt gynn-samt öde, om de få plats hos Gahns. Ar-

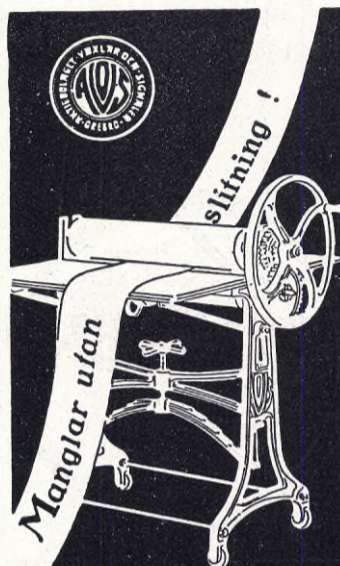
Nyckeln till hälsa

är att rensa magen och tarmarna från osunda rester, utdriva urinsyra från kroppen samt uppriska blodet, där med avlägsna själva orsaken till illamående och sjukdomar.

En huskur Frukt-Salt-Samarin är härtill synnerligen välgörande. Magsyra och Huvudvärk försvinna. Värk i kroppen, Reumatism och Nervsmärtor skingras. Hälsa, krafter och Välmående återvinnas.

Frukt-Salt-Samarin verkar välgörande på hela organismen och omedelbart uppriskande. Pris per burk kr. 2.50 som räcker till 50 glas Samarin hälsovatten Säljes å Apotek, i Drog-, Kemikalieaffärer m. fl. ställen.

Cederroths Tekn. Fabrik. Sthlm

AVOS

är den idealiska mangeln för lushället. Svenskt material och svenskt arbete, tyst och lätt gång, patentkonstruktion, som hindrar klädernas sliting — allt detta ställer Avos främst. Om ej Eder handlande för den, tillskriv

AVOS, Örebro. T

Teckna Eder livförsäkring genom A.-B. SPARUET

Lifförsäkringsbolaget Balder

— Omsesidigt — Stiftat år 1887.

Sv. Lifförsäkringsanstalten Oden

— Omsesidigt — Stiftat år 1888

Ring N. 28 19, N. 28 96 eller gör ett besök Kungsgatan 9, Stockholm Ombud antagas.

Begär alltid Vitrum's tillverkningar:

Maltextrakt Vitrum, bästa näringsmedel.

Maltextrakt Vitrum med fiskolja, bästa vitaminpreparat.

Mineralvattensalter Vitrum.

Laxérmarmelad Vitrum, bästa avföringsmedel.

Sodapastiller Vitrum, bästa medel mot halsbränna.

FERROL Vitrum, det kraftigaste aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält, fördrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å

Apoteket Vasens Apoteksvarucentrals

Laboratorium, Stockholm.

Samtliga preparat finnas på alla apotek.

Advokaten Eva Andén

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.

Herkulesg. 14, f. d. Lilla Vattugatan 14.

Tel. 7576. STOCKHOLM. N. 18336.

Specialitet: Familje- och arvssaker, Botredningar och testamenter. Även skriftliga förfrågningar.

MILANAISE DAMUNDERKLÄDER

Sveriges äldsta och förnämsta fabrikat, äro oöverträffade i elegans och hållbarhet. Tvättäkta. Finnas i varje välortad damkåpning. Obs! Varumärk. Floretta å varje plagg.

Tillv. end. av A.-B. Floretta, Sthlm.

Generande Hårväxt avlägsnas genast

Önskar Ni veta, huru varje dam, med armar utan den minsta antydning till missprydande hårväxt, lyckats avlägsna denna, skall Ni finna att svaret i nio fall av tio blir: Veet creme. Alla damer, som försökt denna parfymerade och sammetslena creme, hava icke längre någon användning för gammalmodiga, lillaluktande depilatorer eller rakapparater, vars begagnande endast medför att håret tillväxer fortare och blir kraftigare. Man behöver endast påstryka litet Veet creme och låta den verka några minuter. Skölj sedan av den och — med ens är håret försvunnet. Tillfredsställande resultat garanteras i varje särskilt fall eller pengarna återbetalas. Veet kostar per tub kr. 1:75 och kr. 3:25. Att tillgå hos alla hårfrisörskor, parfymaffärer etc. Eneqvist, Holme & Co. A.B. Vasagatan 15-17, Stockholm.

Damkurser

Bilskolen Svea, Surbrungsg. 50, Stockholm. Tel. V. 9679. Övningsv. Chrysler.

betet är inte lika behagligt i alla industrier minsann.

Den kemisk-tekniska branschen har de senaste decennierna marscherat fram med stormsteg under insiktsfulla och företagsamma mäns ledning; i spejlen för Gahns fabrik står sedan 1913 dess verkst. dir. Emil Fredrikson. Kanske har den mondäna damen en gång haft fog för sin skepsis mot svenska parfym och toilettemedel, ty föregångslandet Frankrike äger inte lysande traditioner och generationers erfarenheter för intet. Men den tiden är och bör vara förbi, då en dam inte kunde gå in i en parfymaffär utan att påpeka: »Jag skulle ha en tvål. Men en fransk tvål Fröken lilla.» Och den lilla fröken var förresten sin kund lik, hon rynkade också på näsan åt den, som inte frågade efter franskt. De svenska preparaten förtjäna bättre betyg och öde än så, även om de ännu äro så beroende av de gamla svenska fördomarna att de måste styras ut med franska namn och etiketter. Men när då också innehållet står fullt på niveau med den fascinerande etiketten, så borde vi slippa se några förnämna miner längre. Desto mer som de svenska preparaten ställa sig betydligt billigare än de utländska. — e.

Rött, vitt och brunt.

(Forts. fr. sid. 928.)

— Jaså, det har kommit, sade den store brune mannen långsamt. Han talade till sig själv icke till mig. Jag tror han hade glömt, att jag existerade. Han reste sig tungt ur stolen, och en sekund stod han och stirrade på gräset. Sedan rätade han på axlarna och gick att möta Ödet.

Ni kan gissa vad som hänt, eller hur. Jag tror själv jag hade gissat det hela tiden. Det är svårt för en bokhållare i City att oväntat få en stor summa pengar, såvida han icke stjälar dem.

Där har ni det. Den store brune mannen hade försvillat sin arbetsgivares pengar. Jag var närvarande i domstolen vid rannsakingen. Domaren hade mycket att säga om hur uselt det är av bokhållare i betrodd ställning att stjäla från sina arbetsgivare.

Men jag är säker på att den brune mannen, som stod så rak i de anklagades bänk med ögonen stadigt fästade på lagens exponent i den röda kåpan, icke så mycket tänkte på stölden som på den han stal för, han tänkte på den lilla bleka moderns och det lilla röda barnets återvunna hälsa, och jag tror att han var glad i sitt hjärta.

Han sitter ännu i fängelse.

Den lilla bleka modern har flyttat så nära de bistra murarna, som hålla honom fången, som det var möjligt, och förtjänar nog på sitt broderi för att livnära sig och det lilla röda barnet, som i förbigående sagt nu varken är så litet eller så rött.

Jag träffar henne mycket ofta.

Hon säger med en liten skälvning på läpparna att hon inte vet vad hon skulle ta sig till utan barnet och hon kan inte föreställa sig hur George lever utan dem — båda.

Jag tror för min del, att den store brune mannen icke är ensam utan att Kärlek sjunger som en lärka fången i hans cell.

En fredskämpe.

(Forts. fr. sid. 924.)

beterska, att låta ingången till Ert nya decennium bli inledning till ett dylikt arbete vi här ovan antytt önskvärdheten utav — en allsidig krönika om fredssträvandena under kriget. Och vi göra det för fredssakens skull samtidigt som för att visa Eder vårt förtroende och vår uppskattning — emedan vi äro övertygade att Ni därmed värdigt fortsätter hela Ert livs strävan; bekämpandet av kriget, seger åt freden!

”Bara jag kunde säga det åt min

väninna,

men jag är så rädd för
att sära henne”.

Hon är ensam och olycklig. Händer det att vi andra ha tillbragt en oförgätlig kväll. Trots sitt friska, söta lilla ansikte har hon fått sitta ensam och övergiven i ett hörn. Och var gång jag kommit i hennes närhet har jag förstått att detta uteslutande berott på hennes okunnighet eller obetänksamhet.

Transpirationslukten är oförlåtlig. Särskilt männen äro i högsta grad känsliga härvidlag.

Varje ung kvinna bör väpna sig mot denne dolde fiende. Så gott som alla lida därav i mer eller mindre grad.

Det farliga består i att man ofta icke själv är medveten därom, medan andra genast märka det och hålla sig undan.

ODO-RO-NO

(Medlet mot transpiration)

bör användas regelbundet två gånger i veckan för att man ständigt skall kunna vara befriad från såväl fuktigheten som ock den oundvikligt medföljande fränstötande lukten.

ODO-RO-NO finnes överallt i flaskor å kr. 2:75 och kr. 5:—.

Tänk, vilken enkel sak

det är att rekvirera vår nya huvudkatalog nr 94. Urklipp, ifyll och insänd denna kupong i öppet kuvert, frankerat med 5 öre!

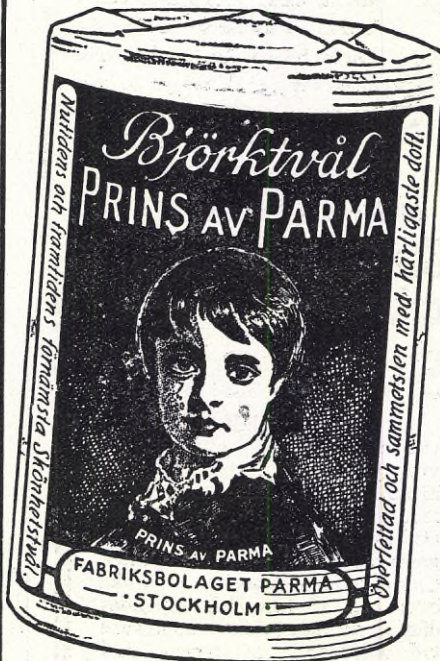
ÅHLÉN & HOLM, Stockholm

Eder nya, stora katalog Nr 94, upptagande tusentals artiklar, såsom fullständig herr-, dam- och barnkonfektion, tyger, husgeråd, verktyg, julartiklar m. m. torde sändas mig gratis och portofritt.

Rekv. namn: .....

Adress: ..... N:o 162.

Detta är tvålen

som blivit Damernas Skönhetsideal, Herrarnas Förtjusning, Barnens Glädje. Björkbalsamisk, överfettad och sammetslen, innehållande naturens förnämsta skönhetsmedel med björkens friskhet och rosens doft förblir Björkvål Prins av Parma den tillförlitliga skönhetsvålen och bästa hudcremen. Erhålles i alla tvålförande affärer till

75 öre

INTYG: Härmed får jag intyga, att Björkvål Prins av Parma endast innehåller för hyn välgörande beståndsdelar och att sammansättning och tillverkning äro av förnämsta slag.

HAKAN SANDQVIST
Prof. i Kemi vid Kungl. Farmaceutiska Institutet, Stockholm. Kontrollant vid Fabriksbolaget Parma, Stockholm.

(NATURLIG STORLEK)
FABRIKSBOLAGET PARMA - STOCKHOLM

Redovisning

Sedan föregående redovisning — i nr 35 — har Iduns Förening Födelsedagen ytterligare mottagit följande bidrag:

Transport Kr. 4014:66	
Fru Hanna Edström, Växjö	2:—
Fru Rachel Erdmann, Järvsö	5:—
Fröken Sofia Ahlfors, Trollhättan	10:—
Fru Sigrid Heijkenskjöld, Korsnäs	10:—
Fru I. M. Forsheim, Vejbyslätt	2:—
Fru Tilan Hägg, Stockholm	2:—
Fru Ebba von Horn, Skurup	10:—
Fröken H. Schenson, Ny-näshamn	3:—
Fröken Hilda Andersson, Landskrona	2:—
Friherrinnan Ebba Hamilton, Hjortkvarn	1:—
Fru Anny Almgren, Norrköping	5:—
Hanseman Sölling, Båstad	2:—
Fröken Ada Carlsson, Stockholm	3:—
Fru Edla Brusén, Hogstad	2:—
Fru M. Lybeck, Skeppsgården	2:—
Fröken Gertrud Byström, Karlskrona	3:—
Fru Anna Mårtensson, Forsheda	2:—

Transport Kr. 4080:66

När Ni firar Er födelsedag,

tacksam över det goda, som livet trots allt svårt och mörkt i alla fall skänkt Er, så tänk på de små, vilka borde ha lika mycken rätt — ja mer, eftersom de äro barn, — till ljus och sol som vi alla, men för vilka deras födelsedag sannerligen icke var någon lyckodag. Anmäl Er som medlem av "Iduns förening Födelsedagen", och förbind Er att på varje Eder födelsedag anslå minst en krona till samma ändamål, och vi sända Eder då varje år på Er födelsedag en postanvisningsblankett ställd till insamlingen. Vi hoppas så, att insamlingen med tiden skall ge så mycket, att vi kunna upprätta något mer bestående, en barnkoloni eller ett barnhem — något i stil med den göteborgska "Födelsedagen".

HEMTREVNADSRÅD

Av möbeldesigner Eduard Rasch.

Fråga: Min matsal ter sig kall med tapet i djup-blått, vit panel till rummets halva höjd, möbler i ljus ek och linoleummatta i parkettmönster.

Godhetsfullt lämna råd rörande färg å gardiner, draperier och ylematta för att få tonen i rummet varmare.

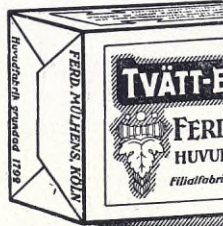
Pränumerant.
Svar: Harmoni i rummet erhålles endast om den vita panelen målas brun, mörkare än möbelen.

Solidartvätt-Extrakt

restaurerar hemmet, friskar upp färgen utan att fräta. Solidartvätt håller mest tvål av alla tvättmedel (ca 38 % torr tvål) och ändå är det billigast i handeln. Använder man Solidartvätt efter bruksanvisningen, behöves man ej måla om sitt hem — Solidartvättar det rent!

1/1 paket 58 öre.
1/2 paket 30 öre.

Gardiner och draperier i rödlila och matta i blått, rödlila, brunt och beige.

Fråga: Jag har ett stort rum åt öster där möbelen är av ljus polerad björk med svarta inläggningar (Karl Johansstil). Möbelen är klädd med mörkbrunt skinn. Taklampa av gulaktig marmor, golvampa med roströd skärm. Ottoman i svart, grått, brungrått och rostrött. Handknuten flossamatta där huvudfärgerna äro olika nyanser brunt, gröngrått, blått, "café au lait". Svart, brungrått, grönt och rött ingå även sparsamt (Färgerna äro enligt medföljande prov.) Hurudan färg på dörrar och trävirke? Hurdana tapeter, gardiner och draperier?

Hurudan färg skall jag taga på tapeter och draperier i ett matrum där möbelen är i rococo av brun bonad björk med blå klädsel. Mörkt beige voilegardiner och matta i gråblått, beige, svart och lilabrunt. Jag är mycket tacksam för upplysningar.

Undrande.
Svar: En ljus beige tapet med en svag ton av rött, samt grått trävirke i Karl Johansrummet. Gardiner och draperier i rostrött. I matrummet en blågrå vägg och blå draperier.

Scen och Film

Teater- och filmsäsongen börjar nu komma i gång efter sommarvilan. Och på denna spalt skall Iduns läsekrets i korta notiser få en vägvisare om betydligare — ibland blir det väl även obetydligare! — händelser i den nöjessäsong, om inlets.

Oscarsteatern har börjat sin höstsäsong med ett s. k. sommarlätt program för en ännu sommarklädd publik — det var smoking och nästan vita byxor, pärlrober och vita bomullsklädningsar i glad blandning på premiären, så man hade nästan en fläkt av kontinentens brokiga teatersalonger. "Advokaten Bolbec och hennes man" av de franska författarna Berr och Verneuil — ett ganska omtuggat ämne, som gör sig bättre i Frankrike än hos oss, som se lite annorlunda på dylika ting, men ämnet är fyndigt, intelligent och rutinerat utformat. Strykningar i dialogen, som ibland blir långträdig, rekommenderas, även lite retusch på översättningen här och där.

Herrskapet Brunius spela äkta

makar även på scenen denna gång, redan detta till den troget beundrande publikens förtjusning. Fru Brunius är en charmant och slängd advokat och man känner sig alltid lugn och trygg i hennes sceniska sällskap. Hr Brunius hemtrevlig, men nog lite borgerligare än vad rollen är tänkt — vi hade föreställt oss hr Bolbec mera elegant världsmannamässig. Priset i ensemblen tar Tollie Zellman Försumma inte att se henne! Hennes sockersöta klädsel, hennes naivitet, hennes borgerlighet, hennes erotiska slafsighet — det är så på pricken träffat som vore det insupet med modersmjölken. Av en förälskad

En dröm,

som varar hela livet är ett

Paradis Duntäcke

Elegant, lätt, smidigt, vackert. Det enda Duntäcket i marknaden, som är duntätt
J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG. Grundad 1881
Fjäderrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik
Erhållas i varje välortad möbel- och sängklädersaffär.

sekreterare gör Håkan Westergren en alltför ömklig, långdragen och chargerad yp, medan hr Wahlboms chargerings intresse-ring.

Sin dundrande Parissuccés får väl pjäsen knappast uppleva här, men den förstör ingens kväll. Tvärtom.

Operan har redan hunnit med två gästspel. Tenorditon. Hr Simon Edwardsen var en ny bekantskap, som väl dock behöves åtkämlig avslipning för att locka till förnyad. Ett gott och kanske vackert röstmaterial, om det inte forcerades som nu för att räcka till för den stora lokalen och den aktningvärt temperamentsfulla aktionen i Don José's laddade roll.

Martin Öhmans tre gästupp-trädanden utgjorde ett alltför glansfullt trumf Kort att slängas ut i fagra septemberkvällar. Men storsångaren är upptagen större delen av säsongen, så stockholmsoperan måste passa på, när han som nu på samma gång kommer hem och firar sin 40-årsdag — — Synd att han inte fyller 40 år många gånger, ty Martin Öhman i "Mästersångarna" kan höras lika många gånger. Den idealiske Walter skulle man väl för ovanlighetens skull utan alltför mycket överdrift kunna säga.

Czardasfurstinnan har filmats och blivit en ganska behaglig anrättning, som tillsammans med Röda Kvarns musik ger ett par timmars trevlig underhållning. Liane Haid är inte så tragisk och mörk och stolt och blasé som Naima Wifstrand, men behaglig och graciös. Och det finns en hel del glatt gammalt wienhumör och esprit över såväl filmen i sin helhet som över Czardasfurstinnans unge furste och hans omgivning.
E. N.

FRÅGOR OCH SVAR!

Skolteater.

Fråga: 1) Kan någon av Iduns läsarinor ge mig anvisning på några ej för korta teaterstycken lämpliga att spelas av 14—15 års flickor.

En smaksak.

2) Hur lagas s. k. fransk senap?

Svar: 1) Se sv. på frågan under rubrik Teaterpjäser i nr 36.
2) 1/2 kg. senapsfrö, hälften gult, hälften svart; 1 1/2 l. vinättika; 75 gr. fint bordsalt, 100 gr. osockerat flädermus (köpes på apoteket).

Senapsfröet lägges i ett fat, betäckes med vatten och får stå i 8 dygn, varunder vattnet bytes en gång om dagen. Senapen upphälles i härskt och får avrinna. Den blandas därefter med ättikan och males 3 gånger genom senapskvarn eller annan finmalande kvarn, varpå saltet och flädermuset tillsättes senapen, som sedan males ännu en gång. Förvaras i överbundna burkar i kallt rum.

Hårfrisörska.

Fråga: Hur kan man lämpligast lära sig till hårfrisörska. Blir det dyrbart? Hur lång tid tager det innan man kan påräkna någon lön och hurdana äro utsiktarna på området.

Svar: Genom att skaffa sig plats hos någon hårfrisörska som elev (se annonser) eller genomgå

Damkurser

Sthlns Nya Chaufförskola. Artillerigatan 51. Tel. Östermalm 56 5.

Syxförpackningar

KARAFFEROCH FANTASIFLASKOR
FÖRDYRA VARAN PÅ KVALITÉENS
BEKOSTNAD. KÖP I ORIGINALFLASKOR
WINBORGS ÄTTIKSPRIT

Köp Lucks

KARAMELLE-RADE
valnötter, mandel, jockeymössor m. m. i 1/4 kgs. vackra dekorerade bleckburkar.
Kr. 2.—
fraktf. kr. 2.60

PERCY E. LUCK & Co.

Flyglar - Pianinon

**Bechstein
Aug. Förster
Aug. Roth
Lauberg & Gloss**

Billigaste priser och bästa avb.-villkor.
Edert gamla tages i byte.
Illustrationer o. pris gratis på begäran.

A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel
Norrköping.

Plågas Ni av Huvudvärk och Reumatiska Smärtor?

Då bör Ni ej experimentera med tvivelaktiga medel utan med ens tillgripa de beprövade och av så många läkare vitsordade TOGAL-tabletterna. Dessa ställa ej blott omedelbart de olidligaste smärtor utan äro dessutom ofarliga för hjärta och mage. De utskilja dessutom starkt den skadliga urinsyran — roten till de flesta smärtor — ur kroppen, den enda väg som för till verkligt varaktig hjälp mot det onda.

TOGAL-tabletterna finnas, utan recept, å alla apotek till Kr. 2:40 och 0:90. Se till att Ni får äkta Togal och ej efterapningar!

NUTRIGÉN

bästa & billigaste blomstergödningsmedel.

TEKN. FABR. JOFUR
STOCKHOLM

Svält ej Edra rumsväxter, giv dem "Plantagen", ett på vetenskaplig grund sammansatt koncentrerat växtnäringssalt. Garanterat äkta endast på originalburkar. Erhålles hos Kemikalie-, Frö- & Blomsterhandlare.

Springmadrasser

för alla ligg- o. sittplatser.

Bildynor - Stålmöbler

Bord, Stolar och Taburetter. Försäljes genom herrar Järn- och Möbelhandl. eller direkt från fabriken. Landets äldsta fabrik i branschen. Stor prissänkning från 1 jan. Begär vår senaste prislsta.
SKAND. SÄNGRESÄRFABRIKEN
Tel. 344. KARLSTAD. Tel. 344.

en kurs i Damfriseringskolan, Odengatan 43. Utbildningstiden som elev är 3 månader. Sedan kan man söka arbete som biträde med ringa eller ingen lön det första året, varefter man anses färdig. Utsikterna goda för en skicklig damfrisörska.

Svarta strumpor?

Fråga: Hurudana skor och strumpor skall jag ha till en svart spetsklädnad. Bli kanske vackrast med svarta, men det ser dystert ut.

Prenumerant.

Svar: En svart spetsklädnad fordrar eleganta skor och silkesstrumpor, antingen de äro svarta, vilket onekligen är vackrast eller svagt hudfärgade eller annan ljus färg.

Sjuksystrar.

Fråga: Vore tacksam om jag finge svar på följande frågor. Bär Röda Kors-systrar någon slöja på hatten? eller vilka sjuksystrar är det som är så uniformerade? Jag vet att Elisabetsystarna göra det. Skulle även vara tacksam att få veta litet om deras uppgift. Är de utländskor, katoliker? De se så rara ut, hurdan är deras ekonomi? De ha olika färger på slöjorna på sina hattar, olika gradbeteckning eller hur? Och i vad består deras tjänst, väl i barmhärtighet?

Fru Greta.

Svar: Varken Rödakors-systrar eller andra svenska sjuksystrar bära slöja på hatten. Däremot användes slöja av många utländska sjuksköterskor.

Elisabethsystrarna äro katoliker och utbildas i Tyskland. Deras uppgift är att utan avseende till trosbekännelse vårda och sköta sjuka i deras hem. Föreningen uppehålls uteslutande genom frivilliga gåvor och insamlingar.

Föreningen har ett sjukhem i Stockholm. Systrarna bära slöja till sin dräkt.

Bröllop.

Fråga: En ung dam, vilkens mor för två veckor sedan avgick med döden, önskar med sin fästman ingå äktenskap. När kan ett sådant äga rum med hänsyn till den djupa sorg som råder i anledning av detta dödsfall?

Sorgsen.

Svar: Om ej meningen är att hålla ett större festligt bröllop, kan vigseln försiggå när som helst.

Svullen fotled.

Fråga: 1) Finnes någon bot mot en fotled, som svullnar, det den gjort i många år, är ej hjärtfel eller reumatiskt.

HORNIMAN'S

**"BOUDOIR" kvalité
i bleckburkar**

THE

med 100-årigt
världsrykte

**"SUPERIOR" kvalité
i aluminiumfodrade paket**

2) Er beskrivning på såpsprit, äggvita, låt undersöka det och är blev ej flytande utan fast, hur få den flytande. Idunläsare.

Svar: 1) Det kan även bero på

aggvita, låt undersöka det och är så ej fallet torde sakkunnig massage hjälpa.

2) Genom att värma flaskan i

varmt vatten, som dock ej får vara mer än ljumt, då flaskan sättes ned. Mera sprit kan tillsättas.

GODA KRÄFTOR

KRONPRINSEN, STADSHUSKÄLLAREN, PELIKAN,
ÖSTERMALMSKÄLLAREN, W. 6, REISEN (1 tr.),
KÄLLAREN MUNKEN, DJURGÅRDSTEATERNS
TERRASS, ALHAMBRA.

på

S. A. R. A:s restauranter!

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för värdelösa efterapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

Idealiska höstresor:

- 17/9—16/10 Kr. 1,200:—
Zermatt—Italien—Sicilien.
  - 25/9—14/10 Kr. 970:—
Prag—Wien—Italien—Schweiz.
  - 1—21/10 Kr. 765:—
Holland—London—Paris—Schweiz.
  - 1—30/10 Kr. 1,385:—
Spanien & Marocko.
  - 1—31/10 Kr. 970:—
Italien, Rivieran—Paris.
  - 29/10—30/11 Kr. 1,575:—
Sicilien—Nordafrika.
  - Varje vecka Kr. 325:—
Paris & Versailles (6 dagar)
  - Varje vecka Kr. 378:—
London & omg. (6 dagar).
- Tre veckors rekreation i Schweiz, Italien, Rivieran, Dalmatien fr. Kr. 375:—
Hotellrum, flyg-, båt-, tågbiljetter.

Resebyrå Alpina.
Sthlm, Hamng. 14. Norr 111 55.

Bensintvätta

överrocken hos Saltsjöbadens Kem.
Tvätt, Sthlm.

Hovmanicuristen JEANNE BOMANS

myrrhatinktur, crèmeer och puder tillfredsställa de högsta anspråk.
Anv. av H. K. H. Prinsessan Ingeborg.

Korsetter, Underkläder, Strumpor & Handskar

böra köpas i Twilfit, Nybrogatan 11, som har det största urval, det nyaste och elegantaste i modeväg och lägsta priser i Stockholm.

VID MATBORDET OCH FÖR INLÄGGNINGAR använd endast

SMÅRYDS FRUKTÄTTIKA

HÄLSOSAM, AROMATISK, REN NATURPRODUKT.

Tillverkas vid Småryds Gård, Båstad.
Försäljes i alla speceri- och matvaruaffärer.
Generalagent: Lejonets Försäljnings A.-B. Stockholm.

SYDSVENSKA BANKEN

Inbetalt aktiekapital Kr. 34,000,000:—

Huvudkontor: M a l m ö

Kontor i Stockholm: Drottninggat. 2 och Götgat. 31

Fullständig bankrörelse.

Dr. Fromms Bröd för
Sockersjuka
hos John Asklands Ängbageri Göteborg, tel. 1428 3326 2422

Lätt att själv ondulera långt eller kort hår om Ni använder den nya

Onduleringskammen
"PEANCO"

Pris Kr. 1.—
pr par.

Butterick
MONSTERAFFÄR.

Drottninggatan 57, Stockholm.
Till landsorten mot postf. + porto.

Carl Lundgren

Regeringsgatan 83, Stockholm.
Tel. 139 97.

SKOSPECIALIST

för sjuka och ömma fötter.

Erkänt elegant utförande.

Yrke.
Fråga: Vistas sedan 2 år i U. S. A. Om ett par år tänka min man och jag återvända till Sverige. Som tiderna ej äro så lysande där f. n., skulle jag så gärna vilja hjälpa till att förtjäna något.

Säg, kan Idun föreslå något yrke som fördelaktigt kunde läras här och som sedan kunde betala sig i Sverige?

Som jag har en liten son ville jag naturligtvis ej vara borta från hemmet hela dagarna.

24-årig mrs.

Svar: Kunde ni inte utbilda er i modern ansiktsbehandling eller i någon effektiv metod att sköta hår? De äro rätt framstående i den vägen i Amerika och det är ett yrke, som lönar sig bra för en skicklig utövare. Men i U. S. A. uppstå en massa nya yrkesgrenar så att ni kanske själv kan upptäcka något bättre.

Lärarinnehem.

Fråga: Frågas, om jag genom Idun kan få adress på en dam i Stockholms närhet, som bildat ett hem för gamla pensionerade lärarinnor (småskole). Minnes ej om det var i Idun eller Stockholms-Tidningen jag läst därom. Är pensionerad lärarinna 74 år.
74 år, Rogsta.

Svar: Lärarinnehemmet i Äppelvikén mottager i mån av utrymme pensionerade lärarinnor, som där få hyra bostad med kök eller kokvrå. Måltiderna, en eller flera om dagen, kunna intagas i samma hus.

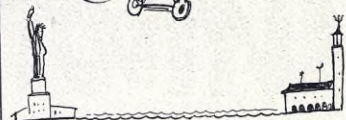
BREVLADA
Östgötska ombedes uppge namn och adress.

Fru Anna. Vi kunna ej taga reda på numret ifråga utan mera precisa uppgifter. Kanske det var någon annan tidning?

A. E. Brevet kan reklameras å avsändningspostanstalten. Ligger p. r. 15 dagar, sändes därefter till Reklamationskontoret, om avsändarens adress ej är angiven.

Svar till Cerise. Han lystrar till det icke så vanliga namnet Teddy.

Rosa Blomqvist flyger över Atlanten.

Upp genom luften — våga och vinna!
Fru flygkapten, sätt propellern igång!
På motsatta stranden den frihetsgudinna väntar med kransar och blomster ett fång.

Sedan till Swedens och Rosas ära hundar och hattar och städer få bära Rosas och gamla old Swedens namn
— Bara nu Rosa hittar i hamn!

GIFT

utan att först ha besökt
LJUNGGRENS
aldrig! Möbelaffärer

Femtio möblemang utställda.
15 Malmskillnadsg. 15, Stockholm.

M. ZADIGS

prisbelönta neutrala
Lanolin Crème-Tvål

den yppersta av alla Toilette tvålar, förlänar huden ungdomlig friskhet och skönhet.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.
Nederlag i Stockholm: Regeringsg. 27.
" " Göteborg: Chalmersg. 20.

Vävskedar,

Solv, Skyttlar, Spännare, Bobiner, Varpor samt övriga vävredskap för hemsöjd köpas fördelaktigast från
John A. Thulin & C:o Vävskeffabriks, Norrköping. Tel. 393. 670.

„Cochlea“

pat. reg.n:r 28579. Världens bästa och finaste elektriska hörapparat. 1925 års modell försedd med reglering för 10—50 styrkegrader.

Begär prospekt och intyg
Malmö Bandage-Etablissement,
Per Vejersgatan 9.
Försäljare för Stockholm: Majorskan J. Petersohn. Rådmanngatan 9.

LUPA-Sanitetskydd

(lagl. skyddad)
är av största hygieniskt värde och, i motsats till många andra bindor, ogenomtränglig för väta, något som är nödvändigt med de tunna över- och underkläder, som damerna f. n. använda, och desto mera när "LUPA" erbjuder det bästa skyddet vid sittning, dans och sport, varemot må mycket besvärliga och osunda under den varma årstiden. "LUPA" är framställd av mjukaste material, som tål att vid tvättning kokas. Väger blott 30 gram, är icke skrymmande, men är dock nästan outslitlig. Skyddar helt över- och underkläder och skänker därmed åt damen, som bär den, en lugn och säker känsla. Många tusen under användning. Sändes i brev. Pris Kr. 2: 80 plus postförskott och porto. Kan även fås mot förskottslikvid. Återförsäljare erhålla rabatt. Finnes i alla välsorterade sjukvårdsaffärer.

nadsbyxor äro osunda under den varma årstiden. "LUPA" är framställd av mjukaste material, som tål att vid tvättning kokas. Väger blott 30 gram, är icke skrymmande, men är dock nästan outslitlig. Skyddar helt över- och underkläder och skänker därmed åt damen, som bär den, en lugn och säker känsla. Många tusen under användning. Sändes i brev. Pris Kr. 2: 80 plus postförskott och porto. Kan även fås mot förskottslikvid. Återförsäljare erhålla rabatt. Finnes i alla välsorterade sjukvårdsaffärer.

KOSMOS, Agentur- och handelsfirma, avd. 4, Stockholm 2. Box 2087.

Vill
Ni komma
i kontakt med
Eskilstuna
befolkning
sker detta bäst
genom
annonsering
i

FOLKET

Gynna Svensk Industri.

Pat.a. **Jungfru Clara**

Speciellt tillverkat diskpulver, bakteriedödande. Gör vattnet mjukt, behagligt och lätt lödbränd, avlägsnar genast allt fett. Förlänar åt porslinet en ovanligt vacker glans.
Drygt och bekvämt — i burk — med strölock. Fritt från frätande ämnen.
Tillverk. under kontroll av Kem. Kontrollbyrån, civiling. G. Blomqvist. Enda tillv.:
H. & F. Firma Meco. Stockholm. N. 61 06.

Syskola. Dag- o. Aftonkurs.

Prospekt på begäran. Drottninggatan 110 Stockholm. Olga Lindhes Modesalong. Tel. 86330.

Ekman's Bilskola

SKOLVAGNAR CHRYSLER.
Spec.: Grundl. Damkurs.
Norrländsg. 31, Sthlm. N. 163 33.

SVENSKA TRYCKERI-AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Klarabergsgatan 54
Tel.: 21 23, 40 61. Norr 93 o. 993

Filialen: Riddaregatan 17
Telefoner: 72565. N. 6 47

Utför alla slags
Bok-, Tidnings-, Illustrations- och Accidenstryck

Piska

och Renovera MATTORNA
vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Infört genom
Stockholms Läkareförening

Doktor A. Kjellbergs

Kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt: Tel. Norr 667.
Stockholm Holländaregatan 3.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage & Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. Maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Centralinstitutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

Professor PATRIK HAGLUND's Gymnastisk-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.

Sturegatan 62, Stockholm.
R. T. 75025. N. 8301.
För behandling av hållnings- och rörelseorganens skador, sjukdomar, deformiteter och funktionsrubbningsar.

Dr A. Karsten

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, Stockholm

När hon blir stor —

I moderns drömmar är hon redan en skönhet. »Drömmar fara som strömmar» — men den moderna modern vet, huru drömmen kan bli verklighet.

Det första hon tänker på är den lilla flickans hy — att beskydda barnets persikolena, friska hud mot skada genom olämplig behandling. Noggrann tvättning av huden och riktig metod är hemligheten.

Dagligt bruk av tvål och vatten är allt som behövs för att hålla huden ren. Problemet

ligger därför uteslutande i valet av tvål. En mild, mjuk och angenäm tvål är vad Ni söker. En sådan tvål är Palmolive.

Tvätta ansiktet varje dag med Palmolive, helst vid sängdags. Massera löddret väl in i huden. Skölj därefter omsorgsfullt. Denna enkla metod ger en naturlig, vacker hy.

PALMOLIVE

Tro icke att Palmolive-tvålen är dyr, därför att den är av så hög kvalitet. Palmolive kostar endast 1 kr. pr st. — ett pris som var och en kan överkomma.

1 krona
per st.

Dryg —
därför billig

THE PALMOLIVE COMPANY, SVEAVÄGEN 23, STOCKHOLM.

Andersson V. 31 IV

Babys hälsa —
Mors lycka

Engelska sjukan,

som framkallas av vitaminbrist och
olämplig föda, förebygges effektivt av

Nestlé's nya Barnnäring

Rekommenderas av läkare.

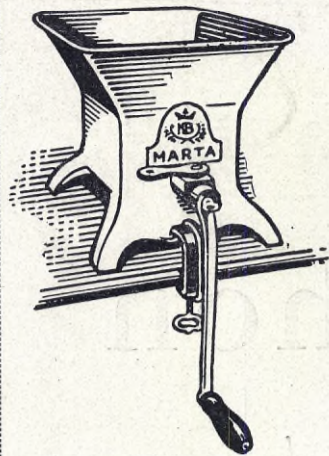
Erhålles i apotek, kemi-
kalie- och välsorterade
speceriaffärer.

Begär uttryckligen Nestlé's
nya Barnnäring.

Provbuk och av läkare
utarbetad handledning i
spädbarnsvård erhålles gratis
och franko från

A.-B. NESTLÉ

Arsenalsgatan 9
STOCKHOLM

Degknådningsapparaten

"MARTA"

— Patenterad i in- och utlandet —

lika användbar som färs-
och korvberedningsapparat.
Försäljes hos järnhandlare
och bosättningsaffärer.

Den inbesparar 2/3 av husmödrarnas tid
och arbete med den besvärliga beredningen
av degar, färs- och korvsmetar, och därtill
blir arbetsresultatet det bästa tänkbara.

NORRAHAMMARS BRUK, NORRAHAMMAR.

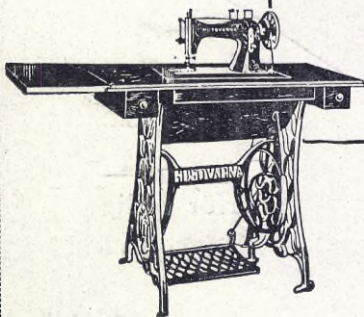
Varför jag valde en Husqvarna:

Därför att den är svensk — i detta ords
bästa bemärkelse — men också därför, att
samtliga mina vänner äro ägare till en Hus-
qvarna, med vilken de äro synnerligen belättna,
särskilt på grund av dess vackra sön, lätta
och praktiska utstyrel.

Husqvarna symaskiner äro tillverkade av
alltigenom svenskt material, och alla för större
slitning utsatta stäldelar äro omsorgsfullt
hårdade.

Husqvarna symaskiner levereras i ett flertal
praktiska och smakfulla modeller och säljas av
Husqvarna depöter och deras ombud på be-
kväma avbetalningsvillkor eller per kontant
mot hög kassarabatt.

**HUSQVARNA
SYMASKINER.**

HUSQVARNA VAPENFABRIKS A.-B.
HUSKVARNA.

MAZETTI

ÖGON-CACAO